

№ 26 (20789) 2015-рэ илъэс ГЪУБДЖ МЭЗАЕМ и 17

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугьотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэзаем и 15-м тихэгъэгу идзэхэр Афганистан къызыращыжьыгъэхэр илъэс 26-рэ хъугъэ. Мы мафэм ехъулізу Мыекъуапэ дэт саугъэт зэхэтэу «Дзэкіоліхэм япсынэкіэчъ» зыфиюрэм шъыгъогукъэкіыжь зэхахьэ **щык**Іуагъ. Адыгеим икІыгъэу Афганистан щыкіогъэ заом пстэумкіи нэбгырэ 880-рэ хэлэжьагъ, ахэм ащыщэу нэбгырэ 22-мэ къагъэзэжьыгъэп.

Яшіэжь агъэлъапіэ

АР-м и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м лъэпкъ Іофхэмкіэ, іэкіыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр, муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» иад-

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх ашъхьагъ итынхэу къафэлъэ-Iyагъ.

> АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм аціэкіэ зэхахьэм къыщыгущы агъ ащ и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр. Афганистан къулыкъу щызыхьыгъэхэм ліыхъужъныгъэу зэрахьагъэр тщыгъупшэ зэрэмыхъущтыр, непэрэ ныбжьыкіэхэмкіэ ахэр щысэтехыпіэу

зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ипащэу Александр Наролиным.

Іофтхьабзэм икіэух Афганистан щыфэхыгъэ дзэкІолІхэм зы такъикъырэ зэхахьэм къекІоліагъэхэр афэшъыгъуагъэх. Нэужым саугьэтым къэгьагьэхэр кІэльыральхьагьэх.

ПІАТІЫКЪОАнет.

Адыгеим и Премьерминистрэ зэхищэгъэ зэІукІэр

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет изэlукlэу щы агьэм анахьэу ана эыщытырагьэтыгьэр бюджет мылькум нахь шІуагьэ къытэу гьэфедэгъэным, кризисым пэшlуекІорэ Іофтхьабзэхэр, социальнэ пшъэрылъхэр гъэцэкІэгъэнхэм, джащ фэдэу радикальнэ нэшанэ зиІэ еплъыкІэ зэфэшъхьафхэм апэуцужьыгъэным пае лъэпкъ шэн-зэхэтык эхэр къзухъумэгьэнхэмкІэ Іофыгьо зэфэшъхьафхэр зэшІохыгъэнхэр ары.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ анахьэу анаІэ зытыраригъэдзагъэхэм ащыщ фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягьэцэкІэжьынкІэ мылъкум иугъоин епхыгьэ хэбзэгьэүцугьэү щыІэр гъэцэкІагъэ хъуным пае цІыфхэм ищыкІэгъэ лъэныкъохэр афызэхэфыгъэнхэр. КІэлэцІыкІу ибэхэм зычІэсыщт унэхэр ягьэгьотыгьэнхэм июфыгьо зэшюхыгъэным пае унэхэм яшІынкІэ проектхэр къагъэхьазырынхэу

пшъэрылъ ащ афишІыгъ. Джырэ чІыпІэ къиным зэрищыкІагьэм тетэу къыхэкІыжьынхэм пае анахь мэхьанэ зиlэхэм ащыщ гъэпсэфыгъо мафэм ермэлыкъхэр зэрэзэхащэрэм къыкІырамыгьэчыныр. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэу Лыхэсэ Махьмудэ къызэриІуагъэмкІэ, тхьамафэу блэкІыгъэм ермэлыкъ 13 зэхащэгъагъ, чІыпІэхэм мэкъумэщ товархэр къащызышІыхэрэм япродукцие 200-м ехъу ахэм къарахьылІэгъагъ. БлэкІыгъэ гъэпсэфыгъо мафэхэм къалэу Мыекъуапэ, псэупІэхэу Тульскэм, Яблоновскэм, Инэм ыкІи станицэу

Дондуковскэм ермэлыкъхэр ащыкІуагъэх.

Ащ дакloy КъумпІыл Мурат пшъэрылъ афишІыгъ къыкІэлъыкІощт ермэлыкъхэм лъэшэу анаІэ тетэу зафагъэхьазырынэу, товарэу къырахьылІэрэм нахь зырагъэушъомбгъунэу, лымрэ щэмрэ ахэшыкыгьэхэм анахьэу анаІэ атырагъэтынэу, ащкІэ Адыгеимрэ хэгьэгум инэмык шъолъырхэмрэ ятоварыш Іхэр къызфагъэфедэнхэу.

Премьер-министрэм Адыгэ Республикэм икомитетэу контракт системэм щэфынхэм алъэныкъокІэ зегьэушъомбгъугьэным фэгъэзагъэм джыри зы пшъэрылъ фишІыгъ. Ар зыфэгъэхьыгъэр ахъщэр нахь шюгъэ ин къытэу гъэфедэгъэным пае къэралыгьо фэныкъоныгьэхэм апэ-Іухьащтхэр къащэфхэ зыхъукІэ уплъэкІун Іофыр нахь тэрэзэу зэхащэныр ары.

Іэзэгъу уцхэр цІыфхэм зэраІэкІагъахьэхэрэм, бюджет хъарджхэр нахь макІэ шІыгъэнхэм пае Іофтхьабзэхэр зэрэрахъухьэхэрэм, хэбзэlахьхэмкlэ фэгъэкІотэныгъэхэм, бизнесым ІэпыІэгъу тедзэ етыгъэным, хабзэм имуниципальнэ къулыкъухэм яюфшіэн шіуагъэу къытырэм зыкъегъэІэтыгъэным япхыгьэ Іофыгьохэм мы зэlукlэм щанэсыгъэх.

Тиреспубликэ ихэхъоныгъэкІэ зишІуагъэ къэкІощт Іофтхьабзэхэр ары тиІофшІэнкІэ анахьэу тынаІэ зытедгьэтын фаехэр, мылъкоу ахэм апэlухьэрэми тэрэзэу тегупшысэн, лъэпсэ икъу щыІэным тынаІэ тедгъэтын, тизекІуакІэкІи зэдегъэштэныгъэ, чаныгъэ тхэлъын фае. Отраслэ пэпчъ хэхьоныгьэ зэришыщт шыкіэр министерствэхэр ары изыхъухьан фаер, - къыкІигьэтхъыгь КъумпІыл Мурат.

министрацие ипащэу Александр Наролиныр, афган заом щы-Іагъэхэр, ахэм яІахьыл гупсэхэр, нэмыкІхэри.

Хабзэ зэрэхъугъэу, пстэумэ апэ Адыгеим икІыгъэу афган заом щыфэхыгъэхэм зырызэу аціэхэр къыраіуагъэх. Нэужым зэхахьэм хэлажьэхэрэм АР-м и ЛІышъхьэ ыцІэкІэ закъыфигъэзагъ АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыря в эпхыныгь эхэмк в ык и къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр. Адыгеим икІыгъэу афган заом хэлэжьэгьэ дзэкіоліхэм ліыхъужъныгъэу зэрахьагъэм, непи ахэм янахьыбэр республикэм иобщественнэ щыІакІэ чанэу зэрэхэлажьэхэрэм афэш «тхьашъуегьэпсэу» къариlуагъ, псауныгъэ пытэ яІэу къакІэхъухьэхэрэм джыри илъэсыбэрэ

зэрэщытхэр, къэралыгьор, республикэр арыгушхоныр къызэралэжьыгъэр ащ ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ. Республикэм мамырныгьэ шъхьарытынэу, сыд фэдэрэ зауи хэтырэ цІыфи пэчыжьэ хъунэу пстэуми ар къафэлъэІуагъ.

 Хэгъэгу чыжьэм щыІэхэу, къэралыгъом пшъэрылъэу къафигьэуцугьэр зэрифэшъуашэу тицІыфхэм агъэцэкІагъ. ЛІыхъужъныгъзу ахэм зэрахьагъэр зыщыдгьэгъупшэ хъущтэп, къыткІэхъухьэрэ ныбжьыкІэхэм ар ядгъэшІэн фае. Илъэсхэр макІох, ау зисабый заом хэкІодагъэхэм агу ихъыкІырэр нахь макІэ хъурэп. Ахэм яшІэжь тэгъэлъапіэ, тщыгъупшэхэрэп. Псаоу къэзыгъэзэжьыгъэхэм псауныгъэ пытэ яІэу, ягупсэхэм адатхъэхэу илъэсыбэ къагъэшіэнэу сафэлъаю, — къы-Іуагъ муниципальнэ гъэпсыкІэ

Къэхъухэрэм ахэхъуагъ

ЗАГС-м икъутамэу Адыгэкъалэ дэтым ипащэу Цопсынэ Беллэ журналистхэм апае къыгъэхьазырыгъэм къызэрэщиюрэмкіэ, 2014-рэ илъэсым кіэлэціыкіу 256-рэ яіофшіапіэ щатхыгъ. Ащ щыщэу шъэожъыехэр 132-рэ, пшъэшъэжъыехэр 124-рэ. Джыри зыныбжь илъэс 18-м нэмысыгъэ ныхэми кіэлэціыкіуитф къафэхъугъ.

КъэхъугъэкІэ сабыйхэм цІэу афаусыгьэхэр зэфэшъхьафых. Нахь тызэсагьэу, зэлъашІэхэрэ цІэу афаусыгьэхэр: Амир, Дамир, СултІан, Диана, Милана, Джамболэт. Ау тызэмысагъэхэу, мэкІэ дэдэу тызІукІэрэ цІэхэри зисабыйхэм афэзыусыхэри щыІэх. Ахэр: Ясмина, Сурхай, Микаэла, Даниелла, Малика, Хадиджа.

зидунай зыхъожьыгъэхэр нэбгыри 192-рэ — хъулъфыгъэхэр 104-рэ, бзылъфыгъэхэр 88-рэ. Зидунай зыхъожьыгъэ хъулъфыгъэхэм гурытымкІэ къагъэшІагъэр илъэс 63-рэ, бзылъфыгъэхэм — 74-рэ.

ГъэрекІо къэзэрэщагъэхэу зэгуатхагъэхэр 151-рэ. Анахь ныбжь дахэм итхэу, илъэс 25 – 34-рэ аныбжьэу къэзыща-КъызэтынэкІыгъэ илъэсым гъэхэр хъулъфыгъи 140-рэ, илъэс 18 — 24-рэ аныбжьэу дэкlуагъэхэр бзылъфыгъи 109-рэ. Апэрэу зы щыІэныгъэ гьогу зэдытехьагьэхэр, унагьо зэдэзышІагьэхэр 94-рэ. МэфэкІ шІыкІэм тетэу зызэгозытхагьэхэр 83-рэ.

ГухэкІыр зы щыІэныгьэ гьогу гъэрекІо зэдытехьагъэр унэгъуи 151-мэ, а илъэсым зызэгозытхыкІыжьыгъэр ащ ызыныкъо (унэгьо 78-рэ) зэрэхъурэр ары. ЗызэгозытхыкІыжьыгъэхэм ащыщэу унэгьо 48-мэ зыныбжь хеік дехуілыі кіэлэціыкі жәндымі жәнды жән ЗэгокІыжьыгьэ хъульфыгьэхэмрэ бзылъфыгъэхэмрэ янахьыбэхэм аныбжьхэр илъэс 18 – 24-рэ. Ахэр зэрэзэды шыlагъэхэр илъэси 5 — 10 ныlэп. Къэзэрэшэрэ унэгъуишъэм щыщэу зэгокІыжьырэр 52-рэ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

«Адыгэ макь» Мэзаем и 17, 2015-рэ илъэс

хэм къараlуагъ.

къызыхагъэфэнэу къулыкъушІэ-

рихьылІагьэхэм ащыщых Ро-

манрэ Бахрузрэ. ГъогурыкІоным ишапхъэхэр водительхэм амы-

укъонхэмкІэ Адыгеим икъэра-

лыгьо автоинспекцие и юфыш 1 э-

хэм зэхащэрэ Іофтхьабзэхэм

яшІогьэшхо къызэрэкІорэр ахэм

Мы мафэм Іофтхьабзэм къы-

Іофтхьабзэр ашІогъэшІэгъоныгъ

ШІу зэрэльэгьухэрэм я Мафэ фэгьэхьыгьэу АР-м икъэралыгъо автоинспекцие июфышіэхэм «Водительхэм агухэм талъыlэсыным пае» зыфиlорэ Іофтхьабзэр зэхащагъ. ЛъэсрыкІохэри ягуапэу мыщ къыхэлэжьагъэх.

Къэралыгьо автоинспекцием икъулыкъушІэ нэбгырищымэ мэфэкІым инэшанэхэр къэзыгъэлъэгъорэ шъуашэхэр ащыгъхэу водительхэр къагъэуцухэзэ мэфэкіымкіэ афэгушіуагъэх, ащ нэмыкІэу гьогурыкІоным ишапхъэхэр амыукъонхэмкІэ пэшІорыгьэшъ зэдэгущыІэгьухэр адашІыгъэх, нэужым мэфэкІым итамыгьэу «ГъогурыкІоным пылъ шапхъэхэр сэгъэцакІэх» зыфи-Іорэр зэрытхэгьэ валентинкэхэр ыкІи нэпэеплъ тынхэр аратыгъэх.

Адрэхэм афэмыдэу гъэпсыгъэ Іофтхьабзэр водительхэм ашІогъэшІэгъоныгъ. ГъогурыкІоным ишапхъэхэр амыукъонхэу гущыІэхэр къатыгъэх. Нэпэеплъ тегъапкІэхэу инспекцием икъулыкъушІэхэм води-

тельхэм аратыгьэхэр яавтомобиль шъхьаныгъупчъэхэм атырагъэпкlагъэх ыкlи сакъыныгъэ

къыхагъэщыгъ ыкІи инспекторхэр ягъусэхэу нэпэеплъ сурэтыр зытырарагьэхыгь.

КЪАМЫЛАПЩЭХЭМ ЯА І-рэ ШЪОЛЪЫР ФЕСТИВАЛЬ

Адыгэ къамылапщэхэм яа I-рэ

шъолъыр Фестиваль

Мыекъуапэ, Налщык, Щэрджэскъалэ гъэтхапэм и 16 18-м ащыкіощт. Ащ ипэгъокізу къамылапщэхэм якъэбархэмрэ ясурэтхэмрэ къытетэдзэх.

Къуаджэу Улапэ иджэгокІо куп. Сурэтыр 1907-рэ илъэсым ыпэкІэ тырахыгь. Адыгэ Лъэпкъ музеим ифонд щыщ.

Лъытэныгъэ зыфэтшырэ гъэзетеджэхэр, шъори мы Іофым шъукъыхэлэжьэн шъуфит. Мы сурэтым ишъулъагъохэрэр: сэмэгумкІэ щытхэр — Тхьагъушъэ Пщыкъар (къамылапщ), Акіэжъ Ліымаф (хьатыякіо), Ожъ Сид (къамылапщ), щысхэр — пхъэкІычаохэу Хъудырыпщ ЦІыкІунитІ, Алыбэрд Пэкъэжъ, КІасэ Едыдж, Гъат ТІыхъу. Мыхэр къэзышІэжьыгъэхэу, якъэбар шыгъуазэхэм гъэзетым къатхынэу тащэгу-

ГЪУКІЭ Замудин. Орэдыю купэу «Жъыум» ипащ.

Унэ 61-рэ агъэі

Унэгъуабэ зыщыпсэурэ псэупіэхэу къалэу Мыекъуапэ ыкІи Адыгеим ирайон зэфэшъхьафхэм ащыіэхэм янахьыбэм язытет уигъэрэзэнэу щытыжьэп. Ахэм ашъхьэхэм ощхыр къакіэщхы, ядэпкъыхэр тэкъуагъэх, шъхьаныгъупчъэ рамэхэр зэбгырэзых... Гъэцэкіэжьын ыкіи гъэкіэжьын Іофэу яшыкіагъэр бэ.

ИкІыгъэ илъэсым республикэм унэ 16 щагъэцэкІэжьыгъ, ахэм сомэ миллион 46-рэ атырагъэкІодагъ. Мыгъэ унэ 61-мэ гъэцэкІэжьын ыкІи гъэкІэжьын Іофхэр арашІылІэнхэу пшъэрылъхэр зыфагъэуцужьыгъэх, ахэм сомэ миллиони 118.9-рэ апэІуагъэхьащт. Ащ щыщэу миллион 14-р псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтыр (ЖКХ-р) гъэкІэжьыгъэнымкІэ ІэпыІэгъу къафэхъурэ Фондым къыха-

хыщт, миллион 12-р муниципалитетхэм ябюджетхэм къатlуп-

Тыдэ къырахыщта къанэрэр? Жилищнэ кодексым зэхъокІыныгъэу фашІыгъэхэм къапкъырыкіыхэзэ, 2014-рэ илъэсым къыщегъэжьагъзу бзу зэхэт псэупіэхэр агьэцэкіэжьынхэм фэші ахэм ащыпсэурэ цІыфхэм гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр зэрэзэшІуахыщт ахъщэр къаугъоин фаеу хъугъэ. Ау Адыгэ республикэ фондым макъэ къызэригьэІурэмкІэ, цІыфхэм къахэкІыгъэ ахъщэр сомэ миллиони 8 нахь хъурэп.

Унэхэр зэтегъэпсыхьажьыгъэнхэм пае икІыгъэ илъэсым зы квадрат метрэ пэпчъ соми 4-рэ чапычи 10-рэ ттыщтыгъэр, илъэсыкІэр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу ар соми 4-рэ чапыч 35-рэ хъугъэ. Унэ зэтетхэу лифтхэр зыхэтхэм ащыпсэухэрэм атырэр нахьыб.

2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагьэу унэхэм ягьэцэкІэжьынрэ ягъэкІэжьынрэ сомэ миллиардым ехъу республикэм щыпэІуагъэхьагъ. Хабзэм гъэцэкІэжьынхэм атырагъэкІодэщт ахъщэр гупчэ бюджетым къыхигъэкІы зэхъум ІофшІэнхэр ХЬЫКУМ ПРИСТАВХЭМ КЪАТЫ

Анахь дэгъухэр къыхагъэщыгъэх

Хьыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапіэу Адыгэ Республикэм щыіэм 2014-рэ илъэсым Іофэу ышіагъэм изэфэхьысыжьхэр мы мафэхэм ашіыгъэх, къихьэгъэ илъэсым пшъэрылъ шъхьајзу зыфагъзуцужьыхэрэм тегущыјагъзх. Ащ къыдыхэлъытагъэу икіыгъэ илъэсым анахь чанэу Іоф зышіагъэхэри къыхагъэщыгъэх.

Зэнэкъокъоу «Гъэlорышlапlэм иструктурнэ подразделение анахь дэгъу» зыфиlорэм текlоныгъэр къыщыдихыгъ хьыкум приставхэм я Джэджэ район отдел. ЯтІонэрэ ыкІи ящэнэрэ чІыпІэхэр афагъэшъошагъэх Шэуджэн ыкІи Мыекъопэ район отделхэм. ІофшІэныр анахь дэгъоу зэхэзыщэгъэ хьыкум приставхэм я Мыекъопэ район отдел диплом фагъэшъошагъ. ДознаниемкІэ ІофшІэныр анахь дэгъоу зыгъэпсыгъэу алъытагъэр хьыкум приставхэм я Красногвардейскэ район отдел ары.

ЦІыфхэр ригъэблэгъагъэх

Хьыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэlорышlaпlay АР-м щыІэм ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцэкІэрэ Къонэ Азэмат УФ-м и Президент иприемнэу республикэм щыІэм цІыфхэр ригъэблэгъагъэх. Къэралыгъом ипащэу Владимир Путиным пшъэрылъэу къыгъэуцугъэм диштэу мы Іофтхьабзэр рагъэкІокІыгъ. Ащ хэлэжьагъ АР-м и Прокуратурэ федеральнэ хэбзэгьэуцугьэр гьэцэкІэгьэнымкІэ лъыплъэрэ иотдел ипащэу Николай Дорофеевыр.

Хьыкум пристав шъхьа!эм ипшъэрылъхэр зыгъэцак!эрэм тишъолъыр щыпсэурэ нэбгырищымэ ялъэlу тхылъхэр къырахьылІагьэх. Хьыкумым унашъоу ышІыгьэр зэрамыгьэцакІэрэм ыкІи хьыкум приставхэм язекІуакІэ ымыгъэразэхэу ахэм къаlуагъ. Кlэлэпlупкlэр игъом къызэрэlэкlэмыхьэрэм зы нэбгырэ ыгъэгумэкІыщтыгъэ.

Мехь Ішеф мехнестемустурный дехестинити мехфыЦ къагъэнэфэгъэ Іофыгъохэр охътэ кІэкІым зэшІохыгъэнхэ зэрэфаер А. Къонэм къыlуагъ, ащкlэ структурнэ подразделениехэм ащыщхэм пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр афишІыгъэх. Ахэр гъэцэкlагъэ зэрэхъурэм ежь ышъхьэкlэ зэрэлъыплъэщтыр къеоліагъэхэм къариіуагъ.

Хьыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэ Іорыш Іап Іэу АР-м щы Іэм ипресс-къулыкъу.

Инэу сафэраз

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпіыл Мурат, Федеральнэ инспекторэу ЛіыІужъу Адам, Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ Хьыкум и Тхьаматэу Трахъо Аслъан, Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Администрацие ипащэу Федоров Владислав ыкІи нэмыкІхэу чіыпіэ къин сызефэм, скъо анахьык јэ дунаим зехыжьым, сикъин къыздэзыІэтыгъэ, ІэпыІэгъу къысфэхъугъэ пстэуми инэу сызэрафэразэр сэ сціэкіи, сиунагьокіи, Хъунэго ліакъом ыціэкіи къасіомэ сшіоигъу.

Заомрэ Іофшіэнымрэ яветеран, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» инахыыжъхэм я Совет итхьамат.

нахь псынкlэу зэшlуахынхэу гъэр?» «Сэ илъэс 80-м ехъу рагъэжьэгъагъ. Джы унэр зэтегъэпсыхьэжьыгъэным халъхьащт мылъкум инахьыбэр цІыфэу унэ зэтетхэм ашыпсэчхэрэм къатын фае. Къызэхагъахъорэр зэрэмакіэм псэупіэ зиіэ пстэуми ахъщэр къызэрамытырэр къегъэнафэ.

Мы Іофым изэшІохынкІэ пшъэдэкІыжь зыхьырэ къулыкъухэм икъоу цІыфхэм Іоф адашІагьэп, ахъщэ зыкІатын фаер агурагъэ Іуагъэп. Джары цІыфхэм упчабэ къызыкагъэуцурэр. «Сыда хабзэм тиунэхэр къызыкІытфимыгъэцэкІэжьхэрэр?», «Соми 4-м ехъу квадрат метрэ пэпчъ лъыттымэ, мазэ къэс сомэ 200 — 300 яттынэу мэхъу. Пенсие закъокІэ псэурэмкІэ ар макІэп. Сыда джыри ащ къызкІыхагъэхъуазгъэшІагъэ, унэр агъэцэкІэжьыфэ сыщы!эжьыщтэп. Хэта ахъщэ зыфэстыщтыр?», нэмыкІхэри.

ЗычІэсыхэрэ унэхэр хэбзэ ахъщэкІэ зэрафамыгъэцэкІэжьыщтхэр, ахэр ежьхэм яунае зэрэхъугъэхэр, чІэхьапІэхэр, унашъхьэхэр, газ-псы-фэбэ къырыкІуапІэхэр зэкІэми зэрэзэдыряехэр цІыфхэм агурыбгъэюнымкІэ джыри гужъуагъэ щы-Іэп. Ахэм ахъщэу атырэр зыдакІорэр, зэрагьэфедэрэр, ишІуагъэ къызякІыщтыр ашІэхэмэ, зэрэщытын фаем фэдэу, мазэ къэс атэу хъущт. Джащ фэдэу ахъщэ къымытэу мэзэ пчъагъэ блэзгъэкІыхэрэм зэрэдэзекіощтхэр афаіуатэхэми, ціыфхэмкіэ яшіуагъэ къэкіощт.

(Тикорр.).

ИшІуагъэ къэк Іонэу ЩЭГУГЪЫХ

2015-рэ ильэсым Урысыем иэкономикэ хэхьоныгъэхэр ышІынхэм ыкІи социальнэ зыпкъитыныгьэ ильыным фэІорышІэщт Іофтхьэбзэ шьхьаІэхэм яплан щылэ мазэм къыхаутыгъ. Іофыгъо шъхьаІ у ащ къыдыхэльытагъэхэм ащыщ ипоте-

кэр къизыхыгъэхэу зымытыжьышъухэрэм Іэпы-

Банкхэм ипотекэр къаlызыхыгъэхэу валютэкІэ ыкІи тэ тиахъщэкІэ чІыфэр зымыпщыныжьышъухэрэм ягумэкІыгъохэр дэгъэзыжьыгъэнхэр Правительствэм иплан къыдыхэлъытагъ. Финанс чіыпіэ къин ифэгъэ мыщ фэдэ ціыфхэм Іэпыіэгьч афэхъугъэным фэlорышlэщт программэ ащ фэгъэзэгъэ министерствэхэм мэзаер имы-

Іэгъу афэхъугъэныр.

къызыІэкІэмыхьажьыхэрэр. Правительствэм иІофышІэхэм зэралъытэрэмкіэ, чіыпіэ къин ифагъэхэр гъогум къытенэнхэу щытэп. Ащ къыхэкІэу ипотекэ зытельхэм ІэпыІэгьу зэрафэхъущтхэ шІыкІэр мы мазэм къыкІоцІ агъэнэфэн фае.

ПсэупІэ ипотечнэ Агентствэм къызэрэщаlуагъэмкlэ, ипотекэ зытелъхэм ІэпыІэгъу зэрафэ-

кІызэ къагъэхьазырын фае. Экспертхэм къызэраІорэмкІэ, мыш лъэныкъо пстэури къыдыхэлъытэгьэн фае: социальнэу къэмыухъумэгьэ цІыфхэм охътэ гъэнэфагъэм чІыфэр атыжьын амал ятыгъэным къыщегъэжьагъэу ипотекэр зэрапщыныжьыщт уахътэу щыІэм хэгъэхъогъэным нэсэу. ГущыІэм пае, чІыфэр илъэс 20-м къыкІоцІ атыжьынэу щытыгъэмэ, ар илъэс 30-м нэс афызэкІэхьэгъэныр. Ау мыщ дэжьым банкхэми яшІоигъоныгъэхэр къыдэльытэгьэнхэ, ахэм яахьщэ къызэрэзэкІэкІожьыщтым яцыхьэ телъын фае.

ПсэупІэ ипотечнэ Агентствэм къызэритырэмкІэ, непэрэ мафэм ехъулІэу Урысыем щыпсэурэ нэбгырэ миллиони 3-м ехъумэ ипотекэ атель ахэм ащыщу валютэкІэ ипотекэр къизыхыгъэхэм япчъагъэ нэбгырэ мин 20-м ехъу. ЗэкІэри зэхэтэу ахэм сомэ триллиони 3,4-рэ хъурэ чІыфэр банкхэм аратыжьын фае. Экономикэм къыздихьыгъэ къиныгъохэм ямылъытыгъэу мыхэм янахьыбэм чІыфэхэр апщыныжьыщтых. Ау мазэ къэс атыжьырэ ахъщэр зыфэмыукІочыхэрэри щыіэх.

Экспертхэм пэшІорыгъэшъэу къызэралъытагъэмкІэ, Урысыем щыпсэурэ нэбгырэ мин 200-мэ мы охътэ благъэхэм чІыфэр атыжьынымкІэ гумэкІыгъом яолІэнхэ алъэкІыщт: мыхэм къахиубытэщтых ІофшІапІэм къыІуагъэкІыгъэхэр, сымаджэ хъугъэхэр ыкІи ахъщэу къыгъахъэщтыгъэм фэдиз хъущтхэ программэм игъэцэкІэн банк сообществэм мы уахътэм Іоф дешіэ. Ащ кізух гъэнэфагъэ зыфашІыкІэ псэолъэшІынымкІэ Министерствэм зэзэгъыныгъэ дашІыщт. Анахьэу мыщ дэжьым къыдалъытэщтыр чІыфэ зытельхэу ар игьом зыфэмытыжьышъухэрэм уахътэу къафагъэнэфагъэр афылъыгъэкІотэгъэныр ары. ГущыІэм пае, илъэс піалъэкіэ.

Ау ащ къикІырэп ипотекэ зытельым чІыфэр ымытыжьыхэнэу е ар банкым фипщынынэу. Илъэс палъэу къыфагъэнэфагъэм къыкІоцІ чІыфэр сомэ мин заулэкІэ нахь макІэу ыпщыныжьынэу амал ратыщт.

Мыщ дэжьым къыщыІогъэн

фае, ипотекэ чІыфэ зытелъхэм зэкІэми мы программэр къызыфагъэфедэн зэрамыла кІыщтыр. Анахьэу къэралыгъом ишІуагьэ зыригьэкІыщтхэм ащыщых сабыиту е нахьыбэ зи!э унагьохэр, ны-тыхэу зыныбжь илъэс 35-м шІомыкІыгьэхэр, зэо зэфэшъхьафхэм яветеранхэр,

зы предприятие нэмык зыдэмытым ащыпсэухэрэр, бюджетым иІофышІэхэр, бзылъфыгъэ лъэрымыхьэхэр ыкІи сэкъатныгъэ зиlэхэм алъыплъэхэрэр. Джащ фэдэу мы программэм хэхьанхэ алъэкІыщт зэхапшІэу зигьот къыщыкІэгьэ унагъохэри.

Псэупіэ ипотечнэ Агентствэм къызэрэхигъэщырэмкІэ, мы программэр къызыфэзыгъэфедэн гухэлъ зиlэхэм мэзи 4 пlалъэм къыриубытэу чІыфэм итыжьын бламыгъэкІыгъэу щытын фае. Джащ фэдэу зэрагъэнафэрэмкІэ, 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм 1-м нэс ипотекэр къизыхыгъэхэр арых мы программэм хэлэжьэнхэ зылъэкІыщтхэр. Ипотекэ зытелъхэм алъэныкъокІэ банкым ышІыгъэ реструктуризацием къызэригъэнафэрэмкіэ, чіыфэр зыпщыныжьхэрэм мазэ къэс аратыщт ІэпыІэгъум ыуж илъэси 5-м къыкІоцІ атыжьыщт ахъщэр реструктуризацием ыпэкІэ атыщтыгъэм процент 15-м шюкы хъущтэп.

КъэбарлъыгъэІэс амалхэм къызэратыгъэмкіэ, ипотекэ зытельхэм ІэпыІэгъу зэраратыщт ахъщэу сомэ миллиарди 4.5рэ хъурэр бюджетым къытlупшышт.

Экспертхэм къызэраюрэмкіэ, ипотекэ зытелъхэу чІыпІэ къин ифагьэхэм япчъагьэ бэ мэхъу. хэм зэришык агъэм фэдэү ІэпыІэгъу афэхъугъэнымкІэ зэхэубытэгьэ шапхъэхэр афагьэнэфэнхэ фае. ГущыІэм пае, чІыфэр илъэс 20-м къыкІоцІ атыжьынэу щытыгъэмэ, ар илъэс 30-м нэс афызэкІэхьэ-

— Ипотекэ зыштагъэм чІыфэу телъыр банкым фигъэгъун ылъэкІыщт цІыфыр чІыпІэ къин дэдэ ифагъэмэ, уз lae иlэмэ е идунай ыхъожьыгъэмэ, elo социальнэ политикэмкlэ институтым ипащэу Лилия Ов-

Гъэзетэу «Известия» зыфи-Іорэм къызэритырэмкІэ, илъэс

къэлэ гъэпсыкіэ зиіэ псэупіэу піалъэм къыкіоці ипотекэм процентэу техъощтыр гъэнэфагъэу щытынэу ыкІи ар валютэкІэ арамытынэу Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Андрей Крутовым законопроект ыгъэхьазырыгъ.

Мы проектымкіэ гухэлъзу тиІэр ипотекэм фэгъэхьыгъэ хэбээгъэуцугъэр Гражданскэ кодексымрэ УФ-м и Президент иунашъорэ адиштэныр ары. Джащ фэдэу экономикэ къиныгьохэм ялъэхъан сомэм зыпкъитыныгьэ зэримыІэм къыхэкІэу, ипотекэ къизыхыгъэхэм чІыфэр апшыныжьын зэрамылъэкІыри къыдэтлъытагъ, — еІо А. Крутовым.

санкциехэм апэкІэ сомэ миным дэхэкlаеу урыщэфэн плъэкlыщтыгъэмэ, джы ащ зи къыхьыжьырэп. Мыщ дэжьым сабыищ зэрэсиІэри, ахэм яІыгъын ахъщэу пэ ухьэрэри къыдэсэльытэ. Джы мы аужырэ мазэхэм ипотекэр игъом ыкlи икъоу банкым сфы!эк!эмыгьэхьажьэу къыхэкІы. Арышъ, УФ-м и Правительствэ ыгъэнэфэгъэ планым къыдыхэлъытагьэу ипотекэм фэгьэхьыгьэ льэныкьом десэгьаштэ, ар игъоу сэлъытэ. Мыщ фэдэ Іэпы Іэгъу къысатымэ сигуапэу къызфэзгъэфедэщт.

Хъут Нафсэт, бюджет ІофшІапІэм щэлажьэ.

— Унэ сщэфы сшІоигъоу 2013-рэ илъэсым Адыгэ ипотечнэ агентствэм сомэ миллионым ехъу чІыфэу къыІысхыгь. Сэ сиахъщэу сомэ мин 500-р ащ хэзгъахъуи, псэупІэ зэзгъэгъотыгъ. Документхэм ягъэхьазырын охътэ бэкlae ыхьыгь нахь мыш Іэми, сызыфэе фэтэрыр къэзгъотыгъ, ар сщэфыгъэ. Бюджет организацием Іоф щысэшІэ, лэжьапкІэу къэзгъахъэрэм ипроцент 80 фэдизыр ипотекэм пэюхьажьы. Мазэм сомэ мин 11-м ехъу банкым есэгьэхьажьы, ащ коммунальнэ фэю-фашІэхэри къыхэхъожьых. ЗымкІэ ипотекэр дэгъу, гъотышхо уимы Іэмэ псэупІэ зэбгьэгьотынымкІэ ар амалышіу. Ау ятіонэрэмкіи лэжьапкіэр макіэ зыхъукіэ ипотекэр тыжьыгъуай, узэрыпсэун лэжьапкІэм къыпызыжьырэп. Джы мы кризисым ыпкъ къи-

Адыгеим ис нэбгырабэмэ псэупІэ зэрагъэгъотынэу мыщ фэдэ ипотекэхэр къырахыгъэх. Экономикэм къыздихьыгъэ гумэкІыгъохэм къахэкІэу мы-ныжьыныр къин къащэхъу, хэкІыпІэу щыІэхэм яусэх. Анахьэу зиІоф хьылъэ хъугъэхэр Іофшіапіэ чіэзынагъэхэр, сабыибэ зэрыс унагъохэр, бюджетым епхыгъэу Іоф зышІэхэрэр арых. Ахэм ащыщхэм гущыІэгъу тафэхъугъ, ипотекэр атыжьынымкІэ гумэкІыгъоу зэуалІэхэрэм тыкіэупчіагъ.

Казбек, илъэс 36-рэ ыныбжь.

— ПсэукІэ амалэу сІэкІэльхэр нахьышІу сшІынхэм пае 2009-рэ илъэсым процент 15 зыпыль ипотекэр банкым къы высхыгъ. Ильэс пчъагъэм къыкюці шюкі имыі у сипшъэрыльхэр згъэцэк агъэх, банкым ахъщэр естыжьыгъ. Ау джы тиуахътэ къинэу зэрэщытым къыхэкІыкІэ чІыфэр стыжьыныр къысэхьылъэкіы. Лэжьапк І эу къэсхьырэр икъурэп, гьомылапхъэхэм, коммунальнэ фэю-фашіэхэм ауасэ лъэшэу къыдэкІоягь, тиахъщэ къыхьыжьырэ щыІэп. ГущыІэм пае,

кІзу программэ зэфэшъхьафхэу къэралыгъом къырихьыжьагъэхэм зэу ащыщэу ипотекэр къизыхыгъэхэм Іэпы Іэгъу афэхъугъэным игугъу ашІэу зэхэсхыгь, ар аштэу, ащ фэдэ унашъом къыпкъырык Іыхэзэ Іэпы Іэгъу къысфэхъухэмэ сигопэщт.

Нафсэт, ильэс 37-рэ ыныбжь.

2013-рэ илъэсым ипотекэр къисхыгъ, ащ къиныбэ къыпыкІыгь, процент 13,5-рэ пыль. Шъыпкъэу пющтмэ, силэжьапкіэ зэрэціыкіум къыхэкіыкіэ чіыфэр спщыныжьыныр къысэхьыльэкІы. Ахъщэр сфимыкьоуи бэрэ къыхэкІы. Бюджет организацием сы Іут, лэжьапк Іэу къэсхьырэр ипотекэ уасэ икъурэп. Сянэ-сятэхэр Іэпы Іэгьу къысфэмыхъущтыгъэхэмэ, чІыфэр спщыныжьын амал сиІэщтыгьэп. УФ-м и Правительствэ ыгъэнэфэгъэ планым икъэбар зэхэсхыгъэ, ащ шlуагъэ горэ къытынэу щытмэ, сигуапэу къызфэзгъэфедэщт. Сыда пІомэ зы мази блэсымыгъэкІэу ипотекэр сэтыжьы, банкым ыпашъхьэк і э сипшъэрыльхэр ш іок і имы І эу сэгъэцак І эх.

КІАРЭ Фатим.

Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэlукlэ и Къэралыгъо Думэ Адыгэ Республикэмкlэ идепутатэу Натхъо Разыет 2014-рэ илъэсым Іофэу ышlагъэм икlэуххэр

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ и Къэралыгъо Думэ 2014-рэ илъэсым законопроект 1688-рэ къыхалъхьагъ, ахэм ащыщэу 555-мэ ахэплъагъэх ыкІи Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиныр 505-мэ акІэтхэжьыгъ.

Обществэм анахьэу ынаlэ зытыридзэгъэ хэбзэгъэуцугъэ гъэнэфагъэхэри щыlэх. Ахэм ащыщых Евразийскэ экономическэ союзыр зэхэщэгъэным, гъогурыкlонымкlэ шапхъэхэр зэраукъохэрэм пае тазырэу атыралъхьэрэм, сатыушыпlэхэм апае ахъщэ къаlахызэ ашlыным, мылъкумкlэ хэбзэlахьхэм зыкъягъэlэтыгъэным ыкlи нэмыкlхэм япхыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр.

Хэбзэихъухьаным ылъэныкъок**І**э

Урысые Федерацием и Конституцие ия 104-рэ статья иа 1-рэ Іахь тегъэпсыхьагъзу, 2014-рэ илъэсым фитыныгъзу сиlэм елъытыгъзу, Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэlукіэ и Къэралыгъо Думэ хэплъэнэу законодательнэ инициативэ 12 сшъхьэкіэ къахэслъхьэгъагъ. Ахэм ащыщэу къыкіэлъыкіорэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэр анахьэу хэзгъэунэфыкіыхэмэ сшlоигъу:

«ЩытхъуцІэу «Урысые Федерацием и Ны-ЛІыхъужъ» зыфиlорэр гъэнэфэгъэным фэгъэхьыгъ», «Федеральнэ законэу «Наркотическэ ыкlи психотропнэ веществохэм яхьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгьэхьыгь», «Урысые Федерацием псэупІэхэмкІэ и Кодекс, Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ заулэхэм зэхъокІыимы мехнестышефа дехестын Урысые Федерацием изаконодательнэ актхэм яположение зырызхэм кlуачlэ ямыlэжьэу лъытэгьэным яхьылІагь», «Федеральнэ законэу «Федерацием и Совет хэтым, Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэ-ІукІэ и Къэралыгъо Думэ идепутат ястатус ехьылІагъ» зыфиlохэрэр.

Социальнэ Іофыгъохэр

2014-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм гьогогьуи 5-рэ цІыфхэр щезгьэблэгьагьэх, хэдза-

кІохэм зэіукіэгьу 11 адысиіагь. Ахэр гъэсэныгъэ зыщызэрагьэгьотырэ учреждениехэм, псауныгъэм икъэухъумэнкІэ къулыкъухэм, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм яліыкіох. Джащ фэдэу хьафизэхэм яобществэ хэтхэм, зикІэлэцІыкІугъо заом илъэхъан тефагъэхэм ыкІи нэмыкіхэм зэіукіэгъухэр адыси-Іагьэх. ЦІыфхэм Іофыгьо зэфэшъхьафхэр къаІэтых. Гущы-Іэм пае, Урысые Федерацием зэпхыныгьэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ иминистрэу Н.А. Никифоровым сыригъусэу къуаджэу Джэджэхьаблэ почтэ зэпхыныгъэм икъутамэ зычІэтыщт унакІэ щыгъэпсыгъэным июфыгъо зэшІотхыгъ.

Джащ фэдэу гъогурыкlоным ищынэгъончъагъэкlэ мэхьанэшхо зиlэ lофыгъохэм язэшlохын тыдэлэжьагъ: Тэхъутэмыкъое районымкlэ къуаджэу Афыпсыпэ пхырыкlырэ урам шъхьаlэм ыбгъухэмкlэ цlыфхэр зыщызекlощтхэ гъогу ядгъэшlыгъ. Мыщ мэхьэнэ гъэнэфагъэ иlагъ, сыда пlомэ лъэсрыкlохэм транспортыр зытет гьогур агъэфедэн фаеу хъущтыгъэ.

Ащ нэмыкlэу, Къыблэ транспорт прокурорым ишlуагъэ хэлъэу, къуаджэу Кощхьаблэ дэт мэшіокугъогу вокзалым изытет зэхъокіыгъэным епхыгъэ іофыгъор зэшіохыгъэ хъугъэ. Прокурор уплъэкіуным тегъэпсыхагъэу электромэшіокухэм ціыфхэр зыщяжэхэрэ унэ ядгъэшіыгъ. Къэбзэныгъэм ишапхъэхэм адиштэу ар ашіыгъ, ціыфхэм апае тетіысхьапіэхэри хэтых.

Сэ сишІошІыкІэ анахьэу унаІэ зытебдзэн фаеу щытхэм ащыщ Адыгэ Республикэм икъэралыгьо бюджет учреждениехэу «Джэджэ гупчэ район сымэджэщыр» зыфиlорэмрэ «Инэм район сымэджэщыр» зыфиlорэмрэ апае санитар транспортиту къызэрядгъэщэфыгъэр, ахэм сомэ миллиониту фэдиз атефагъ. Сэ силъэlу тхылъ Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэдыригъэштагъэм тетэу а Іофыгьор зэшІохыгъэ хъугъэ.

Федеральнэ таможеннэ къулыкъум Іоф щызышІэрэ бзыльфыгъэу сабыи 6 зиІэм къалэу Мыекъуапэ зычІэсын унэ щыриІагъэп. Сабыибэ зэрыс унагъом фэгъэхьыгъэу Федеральнэ таможеннэ къулыкъум ипащэу А.Ю. Бельяниновым ыцІэкІэ тхылъ дгъэхьыгъэ ыкІи ащ зыхэплъэхэ нэужым сабыи 6 зыпІурэ ным

сомэ миллиони 8 фатІупщыгь унэ Іофыгьор зэшІохыгьэ хъуным пае.

Графикым диштэу ціыфхэм зәіукіэгъухэр зәрадәсшіыхэрэм нәфэшъхьафәу Адыгэ Республикэм щыіэ егъэблэгъапіэхэм, джащ фэдэу Москва щыіз Къэралыгъо Думэм къаіэкіэхьэрэ тхылъхэм ренәу сахэплъэ, электроннэ почтэмкіз къысіэкіахьэхэрэри зэхэсэфы. Зэхэубытагъэу къэпіон хъумэ, ціыфхэм ялъэіу 238мэ сахэплъагъ, ахэм япроцент 45-р зэшіохыгъэ хъугъэ.

СиІофшіэнкіэ мэхьэнэ гъэнэфагъэ зиіэ лъэныкъохэм зыкіэ ащыщ псауныгъэм икъэухъумэнкіэ Къэралыгъо Думэм и Комитет ренэу Іоф зэрэщысшіэрэр. Ащ изэхэсыгъо 26-мэ ыкіи Іэнэ хъурэи 6-мэ сахэлэжьагъ, парламент едэіунхэми сиеплъыкіэхэр къащысіуагъэх.

2014-рэ илъэсым икіэуххэр зэфэсхьысыжьхэзэ, теубытагьэ хэлъэу къэсіон слъэкіыщт Адыгэ Республикэм ипащэхэм, партиехэу «Единая Россия», «Народный фронт «За Россию» зыфиіохэрэм, нэмыкіхэм Іэпыіэгьоу къысатыгьэм ишіуагьэкіэ іофыгьоу къзуцугьэхэм янахьыбэ зэрэзэшіотхыгьэр.

Псауныгъэм пчъэхэр къыфызэ**l**уахых

Сымаджэхэм я Дунэе мафэу хагьэунэфык Іыгьэм къыдыхэльытагьэу, Мыекъуапэ дэт поликлиникэхэм ипсауныгьэ изытет зыуплъэк Іун гухэль зи Іэхэм зэк Іэми япчьэхэр къафызэ Іуахыгьагь. Адыгэ Республикэм псауныгьэр къзухьумэгьэнымк Іэ и Министерствэ Іофтхьабзэм к Іэщак Іофэхьугь.

Мыщ пшъэрылъ шъхьаlэу иlэр ціыфхэм япсауныгъэ мэхьанэу иlэр икъу фэдизэу зэхашіэныр, ащ лъыплъэнхэм фэщагъэ хъунхэр ары.

Мы мафэм шоигъоныгъэ зиізхэр зэкіэ іззапізу зигугъу къэтшіыгъэхэм якіуаліэхэмэ зауплъэкіун, нэужым зыгорэм егъэгумэкіыхэмэ врачхэм зафагъэзэн алъэкіыщтыгъэ. Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу ціыфэу къэзэрэугъоигъэхэм лъыдэкіуаер, глюкозэу ыкіи

холестеринәу лъым хэлъыр, ащэчырәр, яльәгагьэ афаупльәкіугь. Ащ нэмыкізу кардиологым, терапевтым, неврологым зыгъэгумэкіыхэрэ упчізхэр афагьэзэнхэ альэкіыгь.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къзухъумэгъэнымкіэ и Министерствэ къызэриюрэмкіэ, мы мафэм къэралыгъуабэхэм зэфэшъхьаф юфтхьабзэхэр ащызэхащагъэх. Ахэр анахьэу зыфэгъэхьыгъэхэр узхэр пэшюрыгъэшъэу агъэунэ-

фын ыкlи агъэхъужьыныр, цlыфхэм япсауныгъэ псыхьагъэ хъуныр арых.

іззапізхэм Іофтхьабзэр зэращырекіокіырэр тэри тинэрыльэгьугь. Къяоліэрэ ціыфхэм апэгьокіыщтыгьэх, гущыіэгьу афэхъущтыгьэх, ящыкіэгьэ упльэкіунхэр арагьэкіугьэх. — Мы Іофтхьабзэр Мыекъуапэ апэрэу щызэхащагь. Сымаджэхэм я Дунэе мафэ къыдыхэ-

лъытагъэу, пчэдыжьым сыхьатыр 8-м щегъэжьагъэу типоликлиникэ щыжъотыгъ. Зипсауныгъэ изытет зэзыгъашіэ зышіоигъоу къекіоліагъэр макіэп. Шъоущыгъоу лъым хэлъым ипчъагъэ, лъыдэкіуаер зыфэдизыр, нэмыкі лъэныкъохэмкіи тыуплъэкіугъэх, іэпыіэгъу зищыкіагъэхэр врачхэм ядгъэкіоліагъэх. Іофтхьабзэр зедгъэжьагъэр сыхьати

тіу нахь зыщымыхъугъэм нэбгырэ 30-м ехъу къытэоліагъ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 10 фэдизмэ игъэкіотыгъэу зауплъэкіунэу врачхэм ядгъэкіоліагъэх, — къыіуагъ я 4-рэ поликлиникэм имедсестра шъхьа-Ізу Нэгъой Римэ.

Римэ гущы эгъу тыфэхъуфэ зидавление зышы зыш оигъо хъулъфыгъэ къяк ол агъ. Къызэрэн эфагъэмк на дини и пъыдэк на дини и пъыдък на дини и пъыдъхъ на дини и пъъ пъэшъуагъ ык на сыхъатныкъок на дини и пъзътныкъ пъзътныкъ

— Мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэр республикэм зэрэщашІыхэрэр дэгьоу сэльытэ, — къыІуагь Владимир. — Типсауныгъэ изытет нахь тылъыплъэным, зэдгъэшІэным ахэр фэІорышІэх. Тиреспубликэ мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэр щызэхащэнхэр шэнышІу хъугъэ. Джащ фэдэу зипсауныгъэ изытет зэзыгъашІэ зышіоигьохэр Адыгэ Республикэм медицинэ пэшІорыгъэшъ уплъэкІунымкІэ псауныгъэм и Гупчэу хэтым екІолІэнхэ алъэкІыщт. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ псэуалъэхэмкІэ ахэр ауплъэкІущтых.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Шапхъэхэр тэшъумыгъэукъох

2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ республикэм игъогухэм гьогогъу 40-рэ тхьамык Гагьохэр къатехъухьагъэх. Нэбгырэ 11 ахэм ахэк Годагъ, нэбгырэ 45-мэ шъобж зэфэшъхьафхэр атещагъэ хъугъэ.

Анахьэу тызыгьэгумэкlырэр лъэсрыкlохэми, транспортыр зезыфэхэрэми гьогурык оным-к ы шапхьэхэр зэраукьорэр ары.

2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ гъогогъу 15-рэ лъэсрыкохэр Адыгэ Республикэм щыраутыгьэх. Зы нэбгырэ ахэм ахэкодагь, нэбгырэ 14-мэ уlагъэхэр ательыхэ хъугъэ. Лъэсрыкохэм язэрарко тхьамыкогъуи 5 гъогухэм къатехъухьагъ. Ахэм зы

нэбгырэ ахэкІодагъ, нэбгыри 4-мэ уІагъэ ателъ хъугъэ.

Гъогухэм нахь макləу тхьамык агьохэр атехъухьанхэм, Адыгэ Республикэм хэгьэгу кlоц Іофхэмк э и Министерствэ 2015-рэ илъэсым Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафэу зэрихьащтхэм яплан ия 5.6.4-рэ пункт гьэцэк эгьэным атегьэпсыхьагьэу 2015-рэ илъэсым мэзаг

ем и 11-м къыщегъэжьагъэу и 21-м нэс Іофтхьабзэу «ЛъэсрыкІу» зыфиІорэр Адыгэ Республикэм щызэхащэщт, гъогупатруль къулыкъум иинспекторхэм лъэсрыкІохэми, водительхэми гъогурыкІонымкІэ шапхъэхэр къызэрэдалъытэрэр ауплъэкІущт.

ПІАТІЫКЪО Ичрам. Полицием иподполковник.

ФэІо-фашіэу яіэр нахьыбэ мэхъу

ЗэІухыгъэ Іахьзэхэль обществэу «Ростелеком» зыфиІорэм икъутамэу Краснодар краим щыІэм ипащэ игуадзэу Александр Черкашиным мы мафэхэм журналистхэм заГуигьэкГагь, хэхьоныгьэу ашГыгъэхэм ахэр щигъэгъозагъэх.

РеспубликэмкІэ проект зэфэшъхьафхэм къадыхэлъытагъэу 2014 — 2015-рэ илъэсхэм технологиеу «оптика в дом» зыфијорэмкјэ къат пчъагъзу зэтет унэ 92-мэ, фэтэр 5733-мэ Интернет афыращагъ. ГъэрекІо

пштэмэ, Мыекъуапэ дэт фэтэр 636-мэ, Тэхъутэмыкъое районым — 1057-мэ, Теуцожь районым 622-мэ Интернетыр аlэкІагъэхьагъ. Мы илъэсым унэ 54-мэ, фэтэр 3418-мэ аращагь. Къыхэгъэщыгъэн фае,

ыпэкІэ телефоным епхыгъэ фэюо-фэшіэ закъохэр ары ти-Іагъэхэр, джы «Интерактивнэ телевидение» цІыфхэм афэдгъэпсын амал зэдгъэгъотыгъ, — elo Александр Черкашиным. — Непэрэ мафэм ехъулІэу Адыгеим щыпсэурэ унэгьо 2600-мэ ар агъэфедэ.

Ащ ишІуагьэкІэ телевизорым къыгъэлъэгьорэ телепрограммэхэр тыребгъэтхэн, уяплъыжьын плъэкіыщт, ащ нэмыкіэу ціыфхэм ашіогупсэф шіыкіэ

гъэнэфагъэхэр мыщ къыделъытэх. «Интерактивнэ телевидениер» зэзыгьэгьотыгьэхэм япчъагъэ хэхъо зэпыт.

Анахь пэрытныгъэ зыІыгъ лъэныкъохэм ащыщ волоконно-оптическэ линие зэпхыныгъэр. Ащ игъэпсын ыпэкІэ лъэкІуатэ. Джащ фэдэу къэралыгьо проектхэм ягъэцэкІэн къыдыхэлъытагьэу «Ростелекомым» ифэІо-фашІэхэр непэрэ мафэм гъэсэныгъэм ыкІи псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэхэм ащагъэфедэ. Республикэм ит еджапіэхэм, зыщяіэзэхэрэ чіыпІэхэм волоконно-оптическэ линие зэпхыныгъэр аращэлІагъ. Ащ ишІуагъэкІэ гурыт еджапІэхэм электроннэ дневникхэр, журналхэр, нэмыкІхэри ащагъэфедэх. Электроннэ регистратурэкІэ джы узыфэе врачым дэжь, тыдэ ущыІэми, зыхэптхэн плъэкІыщт. Ар цІыфхэмкІэ Іэрыфэгъушху. Джырэ уахътэм электроннэ медицинэ картэм нахь зегьэушъомбгьугьэным дэлажьэх. Ащ ишІуагъэкІэ Урысые Федерацием ит сымэджэщхэм ащыщ ІэпыІэгъу ищыкІагьэу цІыфыр яолІагьэмэ, ащ имедицинэ карточкэ врачым ІэкІэхьан амал иІэ хъугъэ.

Къэралыгъо зэзэгъыныгъэу зэдашІыгьэм игьэцэкІэн тетэу, «Ростелекомым» программэу «Къалэр щынэгъончъэныр» зыфиlорэм къыдыхэлъытагъэу видеокамерэ 24-рэ ыгъэпсыгъ. Цыфхэм ярэхьатныгъэ ыкІи общественнэ щынэгъончъагъэр къэухъумэгъэнхэм мы системэр фэлэжьэщт. ГъогурыкІоным ишапхъэхэр зыукъохэрэр, псынкlащэу зекlорэ водительхэр къыхэгьэщыгьэнхэм дакloy цІыфхэр бэу зыщызэрэугьоие мехнетплыния пае мыщ фэдэ видеокамерэхэр чІыпІэ зэфэшъхьафмэ ащагъэуцу. Мы проектыр псынкІ эу гъэцэкІэгъэным пае километри 8-м ехъурэ волоконно-оптическэ кабелыр чалъхьагъ. Зэзэгьыныгьэм къызэрэдильытэрэмкІэ, аппаратнэ-программнэ комплексым ишІын ыкІи игъэзекІон фэгъэзэгъэщтыр «Ростелекомыр» ары.

ПІАТІЫКЪО Анет. Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Шъхьэк афэ зыхэлъ водитель

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо автоинспекцие игукъэкІыкІэ 2015-р шъхьэкІафэ зыхэль водительхэм я Ильэсэу агьэнэфагь. Ащ къыхэкІэу, ильэсым къыкІоцІ гъогурыкІоным хэлажьэхэрэм якультурэ къэІэтыгъэным фэшІ пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр ГъэІорышІапІэм зэхищэщтых.

мафэхэм шъхьэкlафэ зыхэлъ водительхэм апае республикэм игъогу-патруль къулыкъу иІофышІэхэм студентхэр къыхагъэлажьэзэ, акцие Мыекъуапэ щырагъэкІокІыгъ.

УФ-м хэгъэгу кlоцl lофхэмкlэ и Министерствэ икъутамэу Мыекъуапэ щыІэм щызэхащэгъэ общественнэ советым хэтхэр, Мыекъопэ къэралыгъо тех-

Мыщ къыдыхэлъытагъэу мы нологическэ университетым иполитехническэ колледж истудентхэр. Анахьыбэу лъэсрыкІохэр зыщызэпырыкІырэ гьогухэм адэжь кіэлэеджакіохэр зытешІыхьэгьэ пкъыгьохэр (макетхэр) ащагъэуцугъэх. Води-Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх тельхэм ячьэ нахь макіэ зэрашІырэм имызакъоу къэуцухэзэ кіэлэеджакіохэр гъогум зэпырагъэкІыщтыгъэх.

> Іофтхьабзэр окіофэ гьогурыкІоным ишапхъэхэр къизыІоты-

кІырэ тхьапэхэр водительхэм аратыгъэх, ащ дыхэтэу рулым кІэрысхэмрэ лъэсрыкІохэмрэ шъхьэкlафэ зэфашІыжьын зэрэфаем фэгъэхьыгъэ пэшІорыгъэшъ зэдэгущыІэгъухэр адашІыгъэх.

Іофтхьабзэу зэхащагьэм водительхэр яшъыпкъэу къекІолІагьэх, гьогум сакъыныгьэ къыщызхагъэфэнэу, шъхьэкlафэ ахэлъынэу гущыІэ къатыгъагъ. Ахэм ащыщ нэбгырэ заулэмэ щытхъу тегьапкІэу - «шъхьэкlaфэ зыхэлъ водитель» зыфиlорэр афагъэшъошагъ. Общественнэ советым хэтхэр, инспекторхэр гущы Іэгъу зыфэхъугъэхэм ащыщ отставкэм щыІэ полковникэу Даур Аслъан. Ащ игуапэу кІэлэеджакІохэм яупчІэхэм джэуапхэр къаритыжьыгъэх ыкІи, пенсием щыІэ нахь мышІэми, гьогурыкІоным ишапхъэхэр зэримыукъохэрэр, лъэс-

рыкІохэм шъхьэкІафэ зэрафишІырэр къыІуагъ. Водительхэр зэкІэри шапхъэхэм адэмыххэу зекІонхэу къяджагъ.

ЕджапІэхэм ыкІи ІофшІапІэхэм апэгъунэгъоу, лъэсрыкІохэр нахьыбэу зыщызэпырыкІырэ чІыпІэхэм тапэкІи мыщ фэдэ пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр ащызэхащэщтых.

Къэралыгъо автоинспекцием

пропагандэмкІэ иинспектор шъхьа э Лъащэкъо Зарэ къызэриІуагъэмкІэ, водительхэм Іэдэбэу ыкІи шъхьэкІафэу гъогум къызщыхагъафэрэм елъытыгъ цІыфхэм ящыІэныгъэрэ япсауныгъэрэ щынэгъончъэу щытыныр.

КІАРЭ Фатим.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Іофыгъуабэмэ атегущыІагъэх

УФ-м и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэ-ІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм иІофышІэхэм пресс-зэІукІэ зэхащагь. Ащ ипащэу Александр Глущенкэм журналистхэм къатыгъэ упчІэхэм джэуапхэр аритыжьыгъэх.

Пресс-зэlукlэм къыщаlэтыгьэ упчІэхэм ащыщ зыныбжь имыкъугъэ кіэлэціыкіухэм ежьежьырэу заукІыжьыныр бэрэ къызэрэхэкІырэр. 2013-рэ илъэсым ащ фэдэу зызыукІыжьын зихьисапэу агъэунэфыгъэр 7, ахэм ащыщэу зызыукІыжьыгьэр нэбгыритly. 2014-рэ илъэсым зыныбжь имыкъугьэу зызыукІыжьын зихьисапэу агъэунэфыгьэр 10, ащ щыщэу нэбгыритІум рахъухьэгъэ Іофыгъор кІэухым нагъэсыгъ. Лъапсэу мыщ фэдэ зекІуакІэм нахьыбэрэмкІэ фэхъурэр зэдамыгощыгьэ шІульэгъуныгъэр, ны-тыхэмрэ ясабыйрэ азыфагу зэмызэгъыныгъэу къитаджэхэрэр арых. Къыхэгъэщыгъэн фае, кІэлэцІыкІум итеплъэкІэ е тэрэзэу мыфэпагъэу гущыІэ гомыІухэр илэгъумэ къызараюкіэ, ар гум регъэкІу ыкІи зиукІыжьыным лъапсэ фэхъу.

Джащ фэдэу пресс-зэlукlэм зытегущыІэгъэхэ Іофыгъохэм ащыщ «цыхьэшІэгъу телефонымкІэ» ІэпыІэгъу лъыхъоу къяуалІэхэрэм япчъагъэ. Следственнэ комитетым иІофышІэхэм къызэраlуагъэмкіэ, 2013рэ илъэсым нэбгырэ 18-мэ мы телефоным зыкъыфагъэзагъ. 2014-рэ илъэсым — 13. Интернеткіэ гумэкіыгьоу яіэхэр нэбгырэ 68-мэ мы къулыкъум

иІофышІэхэр щагьэгьозагьэх.

Следственнэ комитетым иІофыш уехнетпехыг дехешиф хэм къафагъазэхэрэм ашыш псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым епхыгъэ Іофыгьохэр. Ахэм яІэ гумэкІыгьохэр нахь игьэкІотыгъэу ауплъэк ужьынхэу хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм яІофышІэхэм афагъэзэжьых.

Ахъщэ-къолъхьэ тын-Іыхыным пэшіуекіогъэным епхыгьэ Іофыгьохэри пресс-зэјукјэм къыщаІэтыгъэ упчІэхэм ащышых. БаэлжэшІэ куп аэрэаэхащагъэм къыхэкІыкІэ уголовнэ Іоф къызэІуахыгъ. Уголовнэ пшъэдэкІыжь ахьынэу нэбгырэ 11 къаубытыгъ. Адыгеим, Краснодар краим яхэбзэухъумэкІо къулыкъухэм яюфышіэхэр, пэщэныгъэ зезыхьэрэ цІыфхэр а купым хэтых. Джы а Іофыгьом изэхэфын рагъэкlокlы. БзэджэшІагьэ зезыхьагьэхэм янахьыбэр ашІагъэм еуцоліэжьыгъ.

БлэкІыгъэ илъэсым хэбзэухъумэкІо къулыкъум иІофышІэхэм къолъхьэ тын-ІыхынымкІэ бзэджэшІагьэу зэрахьагьэр зэбгъапшэмэ, апэрэ чІыпІэр по- тырихыгъ.

лицием июфышіэхэм аіыгъ.

Джащ фэдэу пресс-зэlукlэм зэрыгущыІэгъэхэ Іофыгъохэм ащыщ зкстремизмэ нэшанэ зиlэ бзэджэшІагьэхэр Адыгеим щагъэунэфыгъэмэ. БлэкІыгъэ илъэсым ащ фэдэ ІофыгъуитІу зэхафыгъ. Нэужым Александр Глущенкэм къы уагъ журналистхэм зэрафэразэр. Республикэм илъ къэбарыр тэрэзэу ахэм къызэрэхаутырэм мэхьанэшхо зэриІэр игущыІэ къыщыхигъэщыгъ.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай. Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан

«Адыгэ макь» Мэзаем и 17, 2015-рэ илъэс

Къиныгъуабэмэ апэшlуекlуагъ

Къуаджэу Пэнэхэс щыпсэущтыгьэ Шъхьэлэхьо Аюбэ щыІэныгьэ гьогушхоу къыкІугьэм щыщ тІэкІу нэмыІэми непэ къэсІуатэ сшІоигъу.

Аюбэ идунай зихъожьыгъэр тіэкіу шіагъэ, ау а ціыф шіагьоу льэуж дахэ къэзыгьэнагьэр къоджэдэсхэм ащыгъупшэрэп, ягукъэкlыжьхэм шlукlэ ахэлъ, бэмэ щысэ афэхъу. КъыгъэшІагъэм зыгорэм ыгу хигъэкІыгьэу, зэфэнчьэу дэзекІуагъэу къашІэжьырэп. ЦІыф къызэрыкіоу, хьалэлэу, Іофшіэным шІульэгьоу фыриІэр гьунэнчьэу щытыгь, «ышІэрэм псэ къыпегъакІэ» зыфаІорэм фэдагъ. Загьорэ сэмэркьэу фэдэу раloу хъущтыгъэ: «Аюб, зыгъэпсэф», ежь ІущхыпцІыти, «Іоф сшІэ хъумэ, зысэгъэпсэфы» къари-Іожьыщтыгъэ. ЫгукІэ къабзэу, колхозми, етІанэ совхозэу Хьахъуратэм ыцІэ зыхьыщтыгъэми ямеханизатор ціэрыюу Адыгеим зищытхъу щаlуагъэмэ Аюбэ ащыщыгь.

УпчІэу ептыгъэм джэуапэу къыфигъотыщтым къин регъэльэгьу пшІуигьэшІэу, Аюбэ льэныкъо горэм инэплъэгъу ыдзыгьэу заулэрэ щысыщтыгь, етlанэ хэгупшысыхьэу, шъабэу, жъажъэу къэгущыІэу ыублэщтыгъ. ЫшІэщтыгъ Аюбэ: кІэлакІэхэми, нахыжьыІохэми упчІэр къэзытыгъэм изакъоп, ежь ытыжьырэ джэуапыр цІыфхэм ахэхьащт, ащ рыгущыІэщтых, зэнэкъокъунхи алъэкІыщт. «Аюбэ

сыфэдэба!» — зыІонхэри къыкъокІыщтых.

КІэлэ ныбжьыкІэхэу тракторист курсхэр къэзыухыгъэхэр гумэкіхэу, къагурымыюхэрэр къыкъокІхэу, зыфэмыкъулайхэм яутэкІхэу хъущтыгъэ. Аюбэ шъхьахыщтыгъэп, ушъхьагъуи ышІыщтыгьэп, сэнэхьат зэзыгьэгьотыгьэ ныбжьыкіэхэм адеіэщтыгь, кіэлэегьэджэ шъыпкъэм фэдагъ, арию закъоу щымытэу аригъэлъэгъущтыгъ, агуригъа ощтыгъ.

Дэгъу дэдэу Аюбэ Іоф ышІэщтыгъ, исэнэхьат хэшІыкІышхо фыриlагь, ежь ышlэрэр нэмыкlхэм аригъашІэ шІоигъуагъ. Куоу егупшысэщтыгъ: узынэбгырэу совхозыр къэпІэтын плъэкІыщтэп, узэдеlэжьын, узэфэгумэкІыжьын фае. Псэлъэ кІэкІэу «Зыр зэкlэмэ апай, зэкlэри зым пай» зыфиlорэр зыщигьэгьупшэщтыгъэп. Ащ фэдэ гупшысэ куухэм иакъыл афэкІоным ыкІи афэюрышіэным лъапсэу фэхъугъэхэр щыІэныгъэ гъогу къинэу къыкІугьэм пытэу епхыгьэх.

Аюбэ гьогу зэщизэп къыкlyгъэр, щыІэныгъэм къиныбэмэ щяутэкІыгь, ахэм къызэкІадзэуи хъугъэ, ау кІуачІэ зыхигъотэжьыщтыгъэ, ыпэкІэ лъыкІуатэ-

Сабыигъо-кІэлэгъу илъэсхэр

гу алъимытахэу, зы охътэ пкІыхьэпІэ кІэкІым фэдэу, блэсыкІыгъэх, зы гукъэкІыжь чэф гори къахэфагьэу къыІуатэщтыгъэп. КъыІотэна ахэм мэфэ тхъагъо ыцІэ къепІонэу къахэмыфагъэмэ. Ежьыри фэягъэп я 30 — 40-рэ илъэсхэм афигъэзэжьынышъ къатегущыІэныр.

1942-рэ илъэс къиным игъэмафэ Пэнэхэс еджапІэм ияблэнэрэ класс къыухыгъэ къодыеу, шышъхьэІу мазэм ыгузэгухэм адэжь, нэмыцхэр къуаджэм къыдэхьагъэх. Ахэр къэблагъэхэ зэхъум, коцэу зигъо хъугъэр Іуахыжьынышъ, чІыпІэ щынэгьончьэ ращэлІэнэу унашьо щы-Іагь. Хъулъфыгьэхэр заом ащагъэх, техникэу щыІэр мэкІэ дэд, икъурэп. Жъи, кІи, бзылъфыгъи, хъулъфыгъи губгъом зэлъихьагъэх. Щэмэджхэр, гъупчъэхэр аlыгъхэу loф ашlагъ, лэжьыгъэр Іуахыжьыгъ ыкІи Ivарагъэщыгъ.

КІэлэ Іэтахъомэ ахэтэу Аюбэ зэкІэ ІофшІэнэу ашІэхэрэр адишІэгьагьэх. Джащ тетэу лэжьэныр кlалэм ригьэжьэгьагь. Къиныгъэ зэоуж илъэсхэри, колхозитІуми (Пэнэхэс а лъэхъаным колхозитly хъущтыгъэ: «Зэежь», «Зэкъошныгь») яІэжь щы-Іагъэп.

- Шыхэмрэ чэмхэмрэ имыкъухэу унэгьо чэмхэр агьэфедэщтыгъэх, — къыІотэжьыщтыгьэ Аюбэ. — Чэмхэм тыгу ягьущтыгьэ, тпсэ тыхэІэжьыщтыгьэ, ау амал щыІагьэп — хьалыгьур къэлэжьыгъэн фэягъэ.

Мэкіэ-макіэу щыіэныгъэр зыпкъ иуцожьыщтыгъэ. 1944рэ илъэсым тракторитly колхозым иІэ хъугъагъэ. Язырэ тракторэу Хъурмэ Нунэ зытрагъэтІысхьагъэм Аюбэ прицепщикэу фашІы. Нэужым Тэхъутэмыкъуае къыщызэІуахыгъэ механизаторхэм якурс къеухы, ежь-ежьырэу трактористэу Іоф ышІэу еублэ. Трактористхэм япчъагъэмэ 1946-рэ илъэсым къахэхъогъагъэх Шъхьэлэхъо Аюбэ, Уджыхъу Сахьидэ, Чэтыухъу ГъучІыпсэ.

1947-рэ илъэсыр — гъэблэ илъэс къиныгъ. Непи нычэпи Іоф ашІэщтыгь, зэ нахь амыгьашхэхэуи къыхэкІыщтыгь, зымышхэхэри нахьыбагь. Охътэ гъэнэфагъэкІэ, сыхьат 16 — 18-рэ, губгьом шылажьэштыгьэх. Аюбэ псаоу зыщэІэм къыІуатэщтыгь: «ТІэку-тІэкІузэ механизатормэ япчъагъэ хахъощтыгъ, техникэри нахьыбэ хъущтыгьэ. Бат Хьарунэ, Тэхъутэмыр Ибрахьимэ, Шыцуяхьэ Якъубэ, ДжастІэ Хьаджэмусэ, Ацумыжъ Аминэ. Сыджыхь Сахьидэ дэгьоу Іоф ашІэщтыгьэ. Ахэр трактористыгьэх, былымэхъуагьэх, лэжьыгъэшІэ бригадэмэ ахэ-

1951-рэ илъэсым колхозхэр зэхатэкъожьи зы колхоз инэу ашІыжьыгьагьэх, шапсыгьэ колхозым Молотовым ыцІэ фау-

сыгъагъ. 1954-рэ илъэсым зыфэдэ мыхъугъэ гъэбэжъу натрыфымкІэ яІагъ, планыр фэдищ хьазырэу колхозым ыгъэцэкІэгъагъ. Ащ иІахьышІу хишІыхьагь Аюбэ.

1958-рэ илъэсым колхозым пынджшІэныр ригъэжьэгъагъ. илъэситф тешІагьэу пынджлэжь звенэ Пэнэхэс щызэхащэгъагъ. Ар апэрэ звенэу щытыгь, Бастэ ГъучІыпсэ пэщагъэр зэрихьэщтыгь. Ащ хэтыгь Аюби, апэрэмэ ащыщэу лэжьагьэ. Звенэм пындж гектаришъэ ылэжьыгъагъ, гектар телъытэу центнер 67-рэ къырахи лэжьэпкІэ дэгъухэр къаратыгъагъэх.

Тыдэ агъазэу хъугъэми, Аюбэ хьалэлэу лэжьагъэ, пэрытныгьэр ыІыгьэу ныбжыкіэмэ щысэ афэхъущтыгьэ. Унэгьо хатэхэр колхоз е совхоз тракторкІэ ажъонхэ хъумэ шъузабэхэм адэжькІэ апэ зигъазэщтыгъэ. Ахэр апэрапшІзу хэгъэкІыгъэнхэ фаеу ылъытэщтыгъэ. Джащ фэдэу гукІэгъушхо хэлъыгъ Шъхьэлэхъо Аюбэ.

Іофшіэным гъэхъэгъэшіухэр щишІыхэзэ илъэс 45-рэ Аюбэ лэжьагьэ. Осэшхо къыфашІыгь, бэрэ ахъщэ ыкІи шІухьафтын лъапІэхэр къыратыгъэх, медаль ыкІи бгъэхалъхьэхэр къыфагъэшъошагъэх. Аюбэрэ ишъхьэгъусэу Марыетрэ кІэлих зэдапІугь, рагъэджагъэх, щыІэныгъэм игъогу занкІэ тыращагьэх.

ХЪУЩТ Щэбан.

О СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

Ипіалъэм ехъулІэу Адыгеим щаратыгъэх

ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм пенсиехэмрэ пособиехэмрэ щылэ мазэм ипІальэм ехъулІзу Адыгеим щафагъзуцугъэх ыкІи икъу фэдизэу щаратыгъэх.

Республикэм ирайонхэм ащыщ горэми пенсиехэмрэ пособиехэмрэ ятыгъэнхэм зэпыугьо щыфэхъугъэп.

Тиреспубликэ щыпсэухэрэ нэбгырэ мини 124-мэ ПенсиехэмкІэ фондым имылъку къыхахырэ пенсиехэр е нэмыкI социальнэ тынхэр аратых. А пчъагъэр зэкІэ республикэм щыпсэухэрэм япроцент 27,8-рэ мэхъу. ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щы мехам жент метхэм зэкІэмкІи сомэ миллион 437,2-рэ аригъэхьагъ. Къэlогъэн фае щылэ мазэм тельытэгьэ пенсиехэм ащыщ Іахь ПенсиехэмкІэ фондым ичІыпІэ къулыкъухэм нахь пасэу, 2014-рэ илъэсым итыгъэгъазэ ыкІэхэм адэжь, цІыфхэм зэрафагъэхьыгъэр.

ТицІыфхэм пенсиехэр ыкІи пособиехэр икъу фэдизэу алъыгъэlэсыгъэнхэм ехьыліэгьэ Іофшіэныр льагьэкіуатэштыгь. ГущыІэм пае, 2014-рэ илъэсым гъэфедэкІо уасэхэм процент 11,4-у зэрахэхъуагъэм тегъэпсыкІыгъэу пенсиехэр ащ фэдиз процент пчъагъэкІэ индексацие зэрашІыгьэхэр дыхэтэу мэзаем пенсионерхэм страховой пенсиехэр аратыгьэх.

Пенсиехэмкіэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щы Іэм ипресс-къулыкъу.

Сомэ миллиарди 7,7-рэ субъектхэм афигощыгъ

Пенсиехэм социальнэ тын хэгъахъо афэшІыгъэным пае Урысыем и Правительствэ субъект 15-мэ межбюджетнэ трансфертэу сомэ миллиарди 7,7-рэ афигощыгъ.

Хэгъэхъожьхэр аратыщтых нэбгырэ мин 485-рэ фэдизмэ. Джарэущтэу къыщеІо министрэхэм я Кабинет исайт мэзаем и 12-м къихьэгъэ документым.

А къэбарым къызэриІорэмкІэ, гурытымкІэ хэгъэхъожьэу аратыщтыр сомэ мин 1,9-м къыщыублагъэу мини Іоф зымышІэхэрэ пенсионерхэу федэу къаlэкlахьэрэр амал анахь макlэм тетэу пенсионерыр псэуным фэшІ федэу къы-ІэкІэхьан фаеу хабзэм ыгьэнэфагьэм нэзымыгъэсыхэрэм. Анахьыбэу зыфыхагъэхъуагъэхэм ащыщых Московскэ (сомэ миллиард 1,7-рэ фэдиз), Новосибирскэ (сомэ 1 миллиард фэдиз)

хэкухэр ыкІи Приморскэ краир (сомэ миллиард 1,4-рэ Іэпэ-цып).

«Росстатым» икъэбархэм къызэрагъэ-5,3-м нэсы. Хэгъэхъожьхэр афашіых лъагъорэмкіэ, 2014-рэ илъэсым (ахъщэм ыкІуачІэ къызэрэщыкІагьэм тегьэпсыкІыгьэу) итыгьэгьазэ, ыпэрэ ильэсым джащ фэдэ ипІалъэ елъытыгъэмэ, Урысыем пенсиехэр проценти 2, 6-кІэ нахь макІэ щыхъугъэх. Мыщ дэжьым пенсиеу афагъэуцурэр проценти 8,5-кІэ нахьыбэ хъугъэ ыкІи сомэ 10889-м

2014-рэ илъэсым нахь макІэ хъугъэ

Ахьщэм ык Іуач Іэ къызэрэщыкІагъэр къыдэплъытэн хъумэ, 2014-рэ ильэсым итыгьэгьазэ, ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипІальэ ельытыгьэмэ, Урысыем пенсиер проценти 2, 6-кІэ нахь макІэ щыхъугъ.

Мыщ дэжьым пенсиеу афагъэуцурэм ибагъэ проценти 8,5-рэ хэхъуагъ ыкІи сомэ 10889-м нэсыгь. Джащ фэдэ къэбар хэплъэгъощт социальнэ-экономикэ Іофыгъохэм язытет ехьылІэгъэ докладэу «Росстатым» къышІыгъэм.

Мыщ дэжьым тыгьэгьазэм гурыт лэжьапкІэр проценти 6,1-кІэ нахьыбэ хъугъэ ыкІи сомэ 41985-м нэсыгъ. Ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипІалъэ егъэпшагъэмэ, зэрэпсаоу пштэн хъумэ, цІыфхэм 2014-рэм федэу къа эк эхьагъэр проценти 7.3-кІэ нахь макІэ хъугъэ.

Статистикэм пылъ къулыкъум джащ фэдэу къеты 2014-рэ илъэсым зэкІэ ахъщэ федэу цІыфхэм къа эк эхьагъэм ипроцент 30.6-р анахь байхэм япроценти 10-м зэрэкіэхьагъэр зигъот нахь мэкіэ купэу ціыфхэм федэу къаіэкіэхьагъэм ипроцент 1.9-м зэрэшІомыкІыгьэр.

Экономикэ хэхъоныгъэмкІэ Министерствэр зэрежэрэмкІэ, 2015-рэ илъэсым ціыфхэм федэу къаіэкіэхьащтыр проценти 9-кіэ нахь макіэ хъушт. Ыпэкіэ а къулыкъум ипащэу Алексей Улюкаевым къыІогъагъ экономикэм хэхъоныгъэшІухэр зыщишІыщтыгъэхэ пІалъэм къымыгъэзэжьышъунэу зэрэтекІыгъэр, арэу щытми, гумэкІыныгъэ къызыхамыгъэфэнэу цІыфхэм къызэряджэрэр.

Ыпэкіэ финансхэмкіэ министрагьэу Алексеи Кудриным зэрилъытэрэмкіэ, чіыдэгъэ бареллым ыуасэ доллар 40-м шІомыкІэу къэнэжьын зыхъукІэ. Урысыем щыпсэухэрэм федэу къаlэкlахьэрэр илъэс зытіушым къыкіоці проценти 10-кІэ нахь макІэ хъун ылъэкІыщт.

Адыгеим кізу тіу къыщыззіуахыгъ

Къэралыгъо ыкІи муниципальнэ фэІо-фашІэхэмкІэ пшъэрыльыбэ зыгьэцэкІэрэ гупчэм (МФЦ-м) икъутамэхэр мэзаем и 11-м Адыгеим ипсэупІитІумэ: Кощхьаблэрэ станицэу Джаджэмрэ къащызэІуахыгъэх.

МэфэкІ шІыкІэ зиІэгъэ а Іофыгъом хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ иминистрэу Осмэн Альберт.

ЫпэкІэ пшъэрыльыбэ зыгъэцэкІэрэ гупчэмрэ ыкІи ащ епхыгъэ къутэми 7-мэ Адыгеим Іоф щашІэщтыгъ. Ахэр Мыекъуапэ, поселкэхэу Тульскэм, Каменномостскэм, Яблоновскэм, Инэм ыкІи къуаджэу Тэхъутэмыкъуае адэтыгъэх. 2014-рэ илъэсым мы къулъыкъухэм нэбгырэ 105278-мэ ялъэlухэм атегъэпсыкІыгъэу фэю-фэшІэ 156183рэ афагьэцэкІагь. 2015-рэ ильэсым ищылэ мазэ нэбгырэ 8787-мэ фэlo-фэшlэ 12362-рэ афагьэцэкІагь.

«Непэ Гупчэм ыкІи ащ икъутамэхэм фэІо-фэшІи 109-рэ агъэцакІэ. Ахэм ащыщхэу 32-рэ федеральнэ хэбээ къулыкъухэм ыкІи 40-р Адыгэ Республикэм ихэбээ къулыкъухэм ыкІи муниципальнэ къулыкъухэм япшъэрылъхэм ащыщых» щыхагъэунэфыкіыгъ Іофшіэнымкіэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ Министерствэм ипресс-къулыкъу. Ащ къызэрэщаІуагъэмкІэ, мы илъэсым иапэрэ мэзищ джыри къутэми 7 республикэм къыщызэІуахыщт.

Мы къэбар купыр зыгъэхьазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбый.

эмафэм ианахь мэзэ плъырыр, бэдзэогъу мазэр, итыгъ. Дунаир гопэгъугъ. Псы чъыlэ

бгъотымэ, сыд фэдиз ичъыlагъэми пшъхьэ хэпlунэу уигъаlоу мэфэ жъоркъхэр къызэкlэлъыкlощтыгъэх. Бзыухэу анахь дахэу къэзыlорэр язэрэмыгъашlэу зэнэкъокъух пlонэу яорэд кlезыгъэщыщтыгъэхэм фабэм заригъэушъэфыгъ, амакъэ къэlужьыщтыгъэп.

Шэмбэт мэфагъ. ІофышІэ сыкіонэу щытэпти, унэм сыкъинагъ, ау гопэгъушъ, сшъхьэ зыдэсхьыжьын сшІэрэп. Шъхьаныгъупчъэхэр, пчъэр Іупхыхэу жьызэпео пшІын пІуагъэкІи, жьыбгъэ макІи щыІэпышъ, щагум жьы стырэу дэтыр ары къихьащтыр, къзучъыІэтэгъэным ущыгугъынэу щытэп.

Диваным зыхэзгъакіи, телевизорыр хэзгъэнагъ, ау канал пстэури зысэуплъэкіум, сыгу рихьын къэзыгъэлъагъорэ къахэкіыгъэп. Телевизорыр згъэкіосэжьи, гъэзетхэр къасштэхи тіэкіурэ сахэплъагъ, ау унэр зэрэгопэгъур арэу къычіэкіын, ахэми сызіэпащагъэп.

Щэджэгьоуж зэхъум, тыгьэм ригъэзыхыгъэу, игъолъыпІэ благъэу екІолІэжьыгъэти, къохьэпІэ лъэныкъомкІэ мэзэу къэлъагъорэм ышъхьапэ пытІысхьэгъахэти, нахь къэучъыІэтэгъэным сыщыгугъэу унэм сыкъикІыгъ, псыхъо нэшхъо дахэу тикъуаджэ речъэкІырэм инэпкъ уц къашхъоу тетым, хьау, уц къашхъу піоным тетыжьыгьэп, дунаир зэрэплъыр-стырым имызакъоу къыземыщхыгъэри тІэкІу шіагъэти, шагъо хъугъэхэр къебэкІыщтыгъэх, сыхэтысхьагь. Псыхъом сыхапльэу, адырабгъукІэ инэпкъ тет пхъэшъэбэ-пцел чъыгышхохэу зикъутамэхэр чыжьэу псым къыхэщэягъэхэм сяплъэу сыщысыгъ. Зэрэгъэчэфхэу псым хэс кІалэхэр зысэльэгъухэм, сыгурэ сшъхьэрэ зэбгъэжьыгъэ, сшъхьэ зыдэсхьыжьын сымышІэу мэфэ реным унэм сызесым псыхъом сыкъэкІонышъ, зызгъэучъыІэтэгъэныр сыгу къызэрэмыкІыгъэм пае. Псыхъом жьы чъыІэтагъэу къытырихырэр бгъэм дэмыфэу, гум игуапэу зыlусщэу сыщысыгь синыбджэгъу Къолэжъыкъо Андзаур къызысэкІуалІэм. Сэлам къызысехыхэм «къэтІыс» сіуи, сиджабгъукіэ уцым сыхэІэбагъ. – Сыда, мэфэ реным узэ-

— Сыда, мэфэ реным узэрэщысыгъэр икъугъэба, — къэтысыныр ыдагъэп Андзаур. — Врачмэ аlорэр зэхэпхырэба, ахэр мэкуох «мардж хъужьын, нахьыбэрэ лъэсэу къэшъукlухь, шъуулэу» аlошъ. Къэтэдж, тlэкlу тытегъэзекlухь.

Лъэсэу сыкІоныр сэри сиджагьоп, фабэм сигьэшъхьахыгь нахь. Зи хэсымыІухьэу сыкъэтэджыгь. Псыхъом инэпкъ лъэс лъагъоу рекlокlырэм тытетэу тызэрэгъэгущыІэзэ тыкІощтыгъ. ГущыІэным тызхэблыхьэм хэгъэгу Іофи, тихэку иІофи, къоджэ Іофи бэмэ танэсыгъ. Анахьэу тыжэ дэмыкІыщтыгъэр демократхэм Совет хабзэм шъумэ щагъэуи зыщагъэзыем ащ къызыдихьыгъэхэр, зыфэмафэ хъугъэхэр, хэбаикІыгьэхэр щыІэхэми, хэунэхъуагъэр зэрэнахьыбэр ары.

ЗэкІэм Андзаур къызІуип-хъотыгъ:

— Щыlэныгъэм ижъуагъо лъыlэсыгъэн фае.

ынэсыныя фае. Ащ фэдэ жъуагьо щыІэу aloy зэхэсхыгьэпти, къыригьэкіыщтыр сымышізу сыфырепльэкіыгь. Ціыфэу дунаим тет пэпчъ ижъуагьо ошъогум исэу alo, ліэрэм ижъуагьо къефэхыжьзу ары, ау ар тызэрыгущыізщтыгьэхэм сыда зэряпхыгьэр?

— Ащ фэдэ жъуагъуи щыla?! — згъэшlагъоу сеупчlыгъ.

— ЩыІ — шюшъхъуныгъэ зэрэфыриіэр къыхэщэу, а гущыіэм теіункіззэ джэуап къытыжьыгъ Андзаур. — Щыі! — джыри а гущыіэр къыкіитхыкіыжьыгъ. Пшюигъор зэкіэ къыбдэхъоу, о узэхъуапсэрэ щымыі у ущыі эным пае а жъуагъом улъыі эсын фае.

Джы нахь къызгуры уагъэ фэдэу къысщыхъугъэми, тызэрыгущы зэрыгущы тыряпхыгъэр къэсш то сымы-

плъы. Сятэ къуапціэ, ау шіуціабзэп. Сэ сыкъызэхъум пкіэгъуасэр зэрыз онджэкъым сырамылъэшъухьагъэмэ, негрэмэ сахэбдзагъэми сахэкіокіэнэу сыадыипці.

Андзауррэ сэрырэ тызэлэгъу, зы къуаджэ Кургъокъуае тыщыщ, ау зы хьаблэ тыхэсэпти, тицІыкІугъом тызэдэджэгүнэү хъущтыгъэп. ЕджапІэм тызычІахьэр ары нахь благъэч тызэрэшіэнэч зыхъчгъэр. ЯплІэнэрэ классыр къэтэухыфэ а зы партым тызэдыдэсыгъ. Ныр илъфыгъэкІэ сыдигьокІи псэнчьэба, игукІэгьу мыухыжь еджапІэм сыкІонэу vнэм сыкъикlын зыхъvкlэ мэлакІэ сылІэмэ сецэкъэнэу ыІоти, шхын е ІэшІу-ІушІу горэ сипортфель къыдилъхьэщтыгъ.

щыхъунэу чэщи мафи мыжъо онтэгъу горэ къыстегъэуагъэу схимыгъахъощтыгъ пІонэу сыцІыкІугъ, адыгэмэ «ІэнэчІэгъ мамырсыхъу» зыфаlорэм сыфэдагъ. Ащ дакІоуи пкъы зэхэхыгъэ симы!эу сылъэч!эбгъуагъ, сыныбэшъугъ, пхъэчай теплъэ сиІагъ. Бзылъфыгъэр ціыкіуми ащ фэдизэу аіапэ ращэкІырэп, ау хъулъфыгъэ цІыкІур адыгэмэ къырадзахэрэп. Ащ хэбгъэхъожьымэ хъущт сызэрэмынэутхагьэр, сызэрэукІытэпхагъэр. Пшъашъэу сыгу рихьыгъэм сфеlошъущтыгъэп. Пшъашъэу къысфыреплъэкІырэри мэкlагъэ.

Сикъоджэгъу, синыбджэгъу щыІэныгъэм ижъуагъо улъы-Іэсышъуным пае ащ ишъэфхэр пшІэнхэ, ахэр къызфэб-

ПЭНЭШЪУ Сэфэр

ЩыІэныгъэм ижъуагъу

Рассказ

лъэкlэу сыlущхыпцlыкlи къэсlyaгъ:

— Ары шъхьаем, жъуагъо-хэр боу лъагэу ошъогум итых...

«Щы́Іэныгъэм ижъуагъо» улъыІэсын фаеу зеІом къыригъэкІыгъэр къызгурымыІуагъэу, сыхьакъ-мэкъэу Андзаур къысэплъыгъэн фае, къыкІэлъыкІощтым емыжэшъоу къэгуІагъ:

— ІэшІэхмэ зэкІэри лъыІэсынхэба! Хэта дэгъоу щыІэмэ зышІомыигъор? А жъуагъом улъыІэсыным пае ишъэфхэр пшІэнхэ, ахэр къызфэбгъэфедэнхэ плъэкІын фае.

Ямэхьанэ къызгурымы уапэми, Андзаур къы юхэрэм сшогъэш эгъонэу сяд эущтыгъ. Іушыгъэ ахэлъ фэд, философие т рак уи ак в тыч у ак в т

«ЩыІэныгъэм ижъуагъу! Сыд шъыу Андзаур мыщ къыригъэкІыгъэ шъыпкъэр?» зэсІожьызэ сегупшысэщтыгъ. Нэужыр, щы-Іэныгъэм сшъхьэкІэ сызщырехьылІэр ары, ащ имэхьанэ къызыгурыІожьыгъэр.

«Сэ» сэlокlэ сыдэущтэу сыкъэшъушіэн, сціи, слъэкъуаціи, къуаджэу сызщыщыри шъушІэнхэ фаеба! Бэрчэтыкъомэ сащыщ, сыкъызэхъум Бамбэт къысфаусыгъагъ. ары сыкъызэрэхъугъэр къэзыушыхьатырэ тхылъым зэритхагъэр, сипаспорти зэрэдэтхагъэр. Ау ар сціэми ышіэу тикъуаджэ къыдэбгъотэщтыр бэп. ЗэкІэ къызэрэсаджэрэр Шіуціэціыкіу. Ныр арыба цІэ гьэкІодыр, сызэцІыкІум сышІуцІабзэти, «а сишіуціэціыкіу» ыіомэ къысаджэзэ къыстыригъэнагъ. КъэсшІэн слъэкІырэп сыкъыздикІыгъэр. Сянэу сыкъэзылъфыгъэр тхъоАу къыбгос кlалэр хэунынышъ, о уизакъоу пшхыщтэп ныla, Андзаур сыдэгуащэщтыгъ.

АщкІэ егъэжьагьэ хъугьэ Андзауррэ сэрырэ тизэныбджэгъуныгъэ. Андзаур ышъхьэ жьыбгъэ итым е уарзэ икуагъэм фэдагь, апэрэ классым къыщыублагъэу дэеу еджэщтыгъ. Ар хинагъэп апшъэрэ классхэм тазынэсыми, предмет пстэумкІи «З»-м шІокІэу оценкэ къыхьэу къызэрэхэкІырэр зэгъорэ дэдагъ. Еджэным нахь езгъэгугъумэ сшІоигъоу сызегыирэм, къысэсэмэркъэущтыгь: «ПлІыр» е «тфыр» онтэгъух, къысфехьакІыщтхэпышъ къаІысхырэп». Ащ фэдэ сэмэркъэу Іушыгъэ зышІын зылъэкІырэм ышъхьэ имыкъоу піон плъэкіына!

Унэм щыдгъэцэкlэнэу физикэмкlэ, геометриемкlэ е нэмыкl предметкlэ къызытатырэм, ежь ар фэмыгъэцакlэ зыхъукlэ, Андзаур садэжь къакlощтыгъ Іэпыlэгъу сыфэхъунэу къысщыгугъэу. Ащ пэпчъ тянэ фэчэфэу Андзаур пэгъокlыщтыгъ зэрэсиныбджэгъум ихъатыркlэ. Ымыгъашхэу ригъэкlыжьыщтыгъэп. Сэри урокхэм языфэгъэхьазырынкlэ Іэпыlэгъу сыфэхъущтыгъ, ау сыд аlорэр, зы тхъакlумэмкlэ къихьэрэр адрэ тхъакlумэмкlэ къихьэрэр адрэ тхъакlумэмкlэ къикlыжьыщтыгъ.

Андзаур сызэрехъопсэнхэри еслъэгъуліэщтыгъэх, итеплъэ изакъоми! Лъэпэ-лъагэу, пліэіу шъуамбгъоу, пчэнэ псыгъоу, ыіэлджэнэ лыпцэхэр пытэхэу пкъы ищыгъэ дахэ иіагъ. Къопціэ нэшіуці, нэгу хъурэе нэпцэшху. Тіыргъохэу адыипцізу шъхьац іужъу телъ. Ащ дакіоу нэутх, иіокіэ-шіыкіэхэмкіэ зыкъыуигъэштэн елъэкіы. Тикласс исыгъэхэ пшъашъэхэм ащ фыремыплъэкіырэ ахэтыгъэп.

Сэ дэгъоу сызэреджагъэм нэмыкіыкіэ укъызыфысэхъопсэн фэдэу къысэплъэгъуліэн щыіагъэп. Негрэм фэдэу сызэрэшіуціэм изэкъуагъэп, сапэкіэ къэтыр ышіэзэ сянэ шіуціэ ціыкіукіэ къысаджэщтыгъэу къып-

гъэфедэнхэм уфэкъулаин фаеу зэриІорэм фэшъыпкъэу, ахэр ыІэ къыригъэхьагъэхэу къыпщигъэхъоу июфхэр дэгъоу зэпыфэщтыгъэх. Гурыт еджапІэр къызытэухым нэбгыритІуми Мыекъуапэ тыкІуагъ, институтым тычІэхьан гухэлъ тиІэу. Синыбджэгъу занкІэу сфеІошъугъэп нахь, нэрэ-псэрэкІэ гурыт еджапІэр къэзыухыгъэр ащ чІэфэным сыщыгугыыгьахэп. Ау экзаменхэр зытэтхэм, аштагъэхэм яспискэ къызыраlyлІым, Андзаур ылъэкъуацІэ хэтыгъ, сэ слъэкъуацІэ хэслъэгъуагъэпти, «ы?!» сlуи зысфэмыщыІэу сыкІэкуукІыгь, къэхъугъэр амышіэу спискэм еплъэу кІэрытыгъэхэр къысфыреплъэ-

Хэхъухьэгъэ шъыпкъэр къызгуры ощтыгъэп. Нэрэ-псэрэк огурыт еджап от къззыухыгъэм сэщ нахь дэгъоу экзаменхэр ытыгъэнхэуи? Ар сшошъ згъэхъунэу сыфэягъэп. Ар синыбджэгъу зыфыхэсэгъэпсым зэришэнэу мак от ущхыпцыки, ынэхэр ыуцыргъухэзэ къыси от как от учагъ:

— Ей, синыбджэгъужъ, непэ тызфэкІорэ щыІакІэр джыри о къыбгурыІорэп. ЩыІэныгъэм ижъуагъо улъыІэсышъун фаеу зэрэсІорэр лъэпсэнчъэп.

Ащи Андзаур къыригъэкІыгъэр икъу дэдэу къызгурыlyaгъэп. Гуцафэу сшІыгъэр джы къуалъхьэ ямытэу сыд фэдэ еджэпіэшхуи шіурышіукіэ учіэфэн умылъэкІыщтэу зэраІорэр ары. Ау ар Андзаур ышІэгьэныр сшІошъ хъущтыгъэп. Унагъоу къызэрыкІырэр зигьот инхэу, щыІэкІэ дэгъу зиІэхэм ашыщыгъэп. Унагъом исхэм ащилъэщтыр, нэмыкі щыкіагъэу унагъом и в эрищэфыщт ахъщэр фимыгъэкъузэ Андзаур ятэ къехьы. Ащ зиюф тетым къуалъхьэу аритыщтыр тыдэ къыребгъэхыщта?

Хэхъухьэгъэ шъыпкъэр къезгъаlомэ сшlоигъоу Андзаур сыкlэкlэупчlыхьэ зэхъум къысфипзыгъ.

— Бащэ пшlэмэ, шlэхэу жъы ухъущт. Сэ сыфаеп шlэхэу жъы ухъунэу.

— СэркІэ шъэф уиІ, ара? — игущыlэ сыгу зэрэримыхьыгъэр къысхэщыгъ, ау ащи ишІуагъэ къэкІуагъэп. Ащ шІокІэу синыбджэгъу къыкІэрысхышъугъэ щыІэп. Сызэгуцэфагъэр Андзаур ятэшэу Мыекъуапэ дэсыр ары. Хэкум ипэщэ шъхьаІэхэм ащымыщми, ащ иІэнатІэ цІыкІоп, ар хэгущыІэгъэна? Ары аlорэр, еджэпlэшхом учіэхьаным пае лъэкі зиІэ горэ пфэгущыІэн е къуалъхьэ яптын фае. Сэ тІумэ язи сиlагъэп, ау сятэ иlэ шъыпкъэкІи, къыситынышъ, экзамен сІызыхыхэрэм арысигъэтыным ущыгугъыныр пкІэнчъагъ. ЫІоу зэхэсхыщтыгъ: «Тыкандидат, тыдоктор, тыпрофессор зыloy еджэпіэшхохэм ачіэтхэм, экзамен зыlахыхэрэм къуалъхьэ къысэт араlошъуныр, ар зэрапэсыжьыныр сэ сшюшъ хъурэп, чІэмыхьэшъугьэхэу къыпызыгъэхэм къяхъулІагъэр ашІошъхьакІоу афагъэІунхэ фае. Ау ащ фэдэ горэ къахэкІымэ, ащ нахькІэ зызымылъытэжьырэ кандидатыр, докторыр, профессорыр къуалъхьэ ептыныр хэгъэкlи, фыкlaey пфын фае».

ЗэкІэм тятэ сыгукІэ сылъы-Іэсыгь, ащ къысиющтыгьэхэр сыгу къэкlыжьыгьэх: «Пшъхьэ къышlyeкl узымыгъэсагъэм» къысябгъэІонэу уфэмыемэ, сишъау, сынапэ темыхы пшІоигьомэ, къыуасІорэм къедэІу, гъэцакіэ. Апэрэмкіэ, пціы уусы хъущтэп, ащ шІэхэу цІыфыр пыут ехъулІэ. Къэбар уиІэу, узафэу, шъыпкъэр шІу плъэтьоу, піуатьэм уемыпціыжьэу ущытын фае...» Сятэ игъэсэпэтхыдэхэр мыухыжьыгьэх. Сэри ыІорэм лъэбэкъукІэ сыблэкІыщтыгъэп. Сяни джащ фэдагъ, сызэригъэтІысылІэти, сшъхьашъо Іэ къыщифэзэ, шэн дахэхэр схэлъхэ хъуным пае сынаІэ зытезгъэтын фаехэр къысиюштыгъэх.

Ахэр зыфэегъэхэ шэнхэр схэлъхэ хъугъэ. Янэ къызэрилъфыгъ зыфаlорэм фэдэу сыгупціэнагъ, хэт къысиlорэри сшіошъ хъущтыгъ. Тхьагъэпціыгъэ сшіахэщтыгъэп, хъор-шэрыгъи сыгу къихьэщтыгъэп. Пціыусынми сыфэкъулэягъэп.

«Адэ ащ фэдэ шэнхэр схэльыхэ хъуным сятэрэ сянэрэ сызэрэфапіугьэмкіэ шіу къысфашіагьа, хьауми?»... — сызэупчіыжьэу хъущтыгь. А упчіэм джэуап къестыжьын слъэкіынэу сызыхъугъэр зыкъэсіэти, щыіэныгьэм сызщырихьыліэхэрэм акъыл къызысагъэгьотыр ары. Къызгурыіуагъ сятэрэ сянэрэ сызфапіугъэ шэнхэр зыхэльхэр щыіэныгьэм хэзэгъэгъуае зэрэхъухэрэр.

Къолъхьэ Іыхыныр Мыекъуапэ фэдэу щымыхэбзэнкіи мэхъоу зэсіожьи, Краснодар еджакіо сыкіонэу тесыубытагь. Сызфэягъэр врач сыхъунэу ары. Синыбджэгъу Андзаур ащ зыщысэгъэгъуазэм, мыхъун дэдэ горэ къэсіуагъэу къыщигъэхъоу Іущхыпціыкіи, лакъырд сыкъишізу къысфидзыгъ:

— Е синыбджэгъужъ, адэгущэ Тхьэ къысауи шъхьаем, сыдэугущэу джыри кlэлэцlыкlу гъыб-щыбым уфэд! Отхъэжьы о къуалъхьэ ямытэу еджэпlэшхо горэм учlэфэнэу огугъэмэ. А къызфэпlогъэ еджапlэр арыба къуалъхьэ ямытэу благъэу узэзымыгъэкlолlэщтыр.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

ТЕКІОНЫГЪЭМ ИЯ 70-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

«Шъузабэхэр» **КЪ**СТЪЭЛЪЭГЪОЩТ

Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэр къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ спектаклэхэр Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыціэкіэ щытым къыщагъэлъагъох.

Мурэтэ Чэпае ипьесэ техыгъэу «Шъузабэхэр» зыфиlорэр Лъэпкъ театрэм щагъэуцужьыгъ. Режиссерэу ащ Іоф дэзышІагъэр Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу Зыхьэ Заурбый,

Хэгъэгу зэошхом илъэхъан адыгэ къуаджэм щы акі эу и агъэм, бзылъфыгъэхэр колхозым зэрэщылажьэщтыгьэхэм, унагьо имы-ащ къызэрэгурыІорэм, дзэм къикІыжьыгъэ хъулъфыгъэхэм япсэукіэ, мамыр щыіакіэм техьажьыгъэ къуаджэм хэхъоныгъэу ышІыхэрэм спектаклэр къатегущыІэ. Нэхэе Мэрджанэт, Хьакъуй Андзаур, Джымэ Заремэ, Ацумыжъ Тембот, Бэгъушъэ Анзор, нэмыкіхэм рольхэр къашіых.

«Шъузабэхэр» непэ Лъэпкъ театрэм къыщагъэлъэгъощт.

ТЕАТРЭМРЭ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ

УгукІэ узыфэмыкъабзэм угуры Іощта?

ШІу зэральэгъухэрэм я Мафэ фэгъэхьыгъэ спектаклэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние къыщагъэлъэгъуагъэр гурыюгъошю гъэпсыгъэп. ЦІыфым игушъхьэ къэухъумэгъэныр Іоф къызэрыкіоу зэрэщымытыр артистхэм къаlуатэ ашlоигъу.

пэкіэ зэрэшіэштыгьэхэп, ясэнэхьатхэр зэфэшъхьафых, зэгуры-Іонхэр къяхьылъэкІы. Диным тегущыІэх, щыІэныгъэм къащыдэхъу ашІоигьор макІэп. ХэкІыпІэр къэгъотыгъошІу зыкІэмыхъурэр цІыфыр цІыфым ыгъэгъуащэ шІоигьошъ ары — ыгукІэ фэкъабзэп.

Зыр къухьэм икапитан, ролыр Сергей Астаховым къешІы, ятІонэрэр флотым пыщагъэу плъытэ хъущт, ролыр Игорь Ливановым фагъэзагъ. Дмитрий Исаевым профессорым ироль къешІы. Капитаным унашъохэр ытынхэр икlac, къулыкъоу ыхьырэм ар дештэ. Профессорымрэ къухьэм икапитанрэ сыдэущтэу зэгуры Іощтха?

Спектаклэм къыщытесхыгъэ сурэтхэм икІэрыкІэу сяплъыжьы. Артист пэпчъ къышІырэ ролым гукІи, псэкІи зэрэхэхьагьэр сурэтхэм къагъэлъагъо. Къаlорэ гущы-Іэхэр дэгъоу зэхэошІыкІых. Театрэр театрэ шъыпкъэу плъытэным фэшІ спектаклэу узэплъырэм гущыІэу щызэхэпхырэм изакъоп узыгъэгъуазэрэр. Нэплъэгъум имэхьанэ, сценэм артистыр зэрэщызекІорэм, артистымрэ залым чІэсхэмрэ яэнер-

Хъулъфыгъищ зэlукlaгъ. Нахьы- гетикэ зэпэблагъэ зэрэхъурэм, нэмыкІхэм унаІэ атеодзэ.

Сергей Астаховыр капитан къодыеу къэлъагъорэп. Унашъохэр аритыхэзэ, макъэр гъэшІэгьонэу егъэІорышІэ. Нэщх-гущхэу, къэшъуакІоу, къэбарыр къыІотэн ылъэкІынэу щыт. Зэфэмыдэ хъулъфыгъэхэр Тхьэм зэlуигъэкlагъэх, зэдэгущыlэх, ау зэгурыlонхэ алъэкІырэп.

ЛэжьэпкІэ дэгъу зым къегъахьэ, ау хэбзэ ахьыр ытынэу фаеп. Ар агъэмысэ, «шІонагъэхэу» аубы. Арэу щытми, хэбзэІахьыр зымытырэм къы ощтыр псынк јеу къегъоты.

- ЗэкІэми хэбзэІахьыр аты зыхъукІэ сэри стыщт, — elo ащ.

ЗэдэгущыІэгъур гъэшІэгъонэу сценэм къыщагъэлъагъо, щхэнэу хэплъагъорэр бэ. Тинепэрэ щыlакІэ спектаклэр диштэу олъытэ. ТыгъуакІохэм, хабзэм иунашъохэр зымыгъэцакІэхэрэм язекІокІэшіыкі эхэр зыдаші эжьынымкі э, ащ фэдэ театральнэ къэгъэлъэгьонхэм ямэхьанэ зыкъеІэты. Артистхэм щыгъынэу ащыгъыри зэогъапшэ. Капитаныр фыжьыбзэу фэпагьэми, джэхашъом щэцуахъо, капитан шъуашэр ыуцІэпІыгъэу къэлъагъорэп. Музыкэр гум рехьы, уедэІузэ зыогъэпсэфы.

ЦІыфыр нэгушІу, мэщхы, сэмэркъэу ешіы. Ошіэ-дэмышіэу ынэгукІэ зыкъызэблехъу, къэбарэу зэхихыгьэр гурыІогьуае къыщэхъу. Артист пэпчъ ролым куоу хэхьан, ІэшІэхэу зыкъызэблихъун, залым чіэс ціыфхэм алъэгъурэр агъэшІэгъон зэралъэкІырэр аш еопхы.

Капитаным ылъакъохэр зэритхьакІыхэрэр щыІэныгьэм хэтлъагьорэм етэгьапшэ. Капитаным ифэ-Іо-фашІэхэр ежь-ежьырэу ыгъэцакіэхэзэ, спектаклэм хэлэжьэрэ артистхэм къадэгущыІэ зыхъукІэ, Іоф къызэрыкІор искусствэ лъагэм ыбзэкІэ къэбгъэлъэгъон зэрэплъэкІыщтым уфещэ.

ПхъэнкІэкІо-тхьакІакІом ироль Наталья Булыгэ къешІы. Хъулъфыгъищыри бзылъфыгъэм егъэдаю, ыгъэщынэхэу уахътэ къыхэкіы. Шіульэгъу къабзэм утегу-

щыІэнэу уфаемэ, угукІи укъэбзэн, улъэшын, шІушІагъэм уфэхьазырын зэрэфаер артистхэм къагъэлъагъо. КІэухэу спектаклэм фэхъурэр гурыІогьошІоп. Режиссерэу Сергей Астаховым зэрилъытэрэмкіэ, залым чіэсыгъэхэм зэфэхьысыжьхэр арэшІых, цІыфым къыдэхъун ылъэкІыщтым ерэгупшысэх...

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние идиректор шъхьа рустем къызэрэтиlуагъэу, щыlэныгъэм куоу ухэзыщэрэ театральнэ Іофшіагъэхэр тапэкІи къагъэлъэгъощтых. Москва къикІыгъэхэ артистхэм тагъэгушІуагъ. Анахьэу къыачпеп алоф фольопыт емшестрех режиссерым Іоф зэрэдишІэрэр, къэгъэлъэгъоныр цІыфмэ алъигъэІэсын зэрилъэкІырэр ары. Спектаклэм шІу зэрэльэгъурэ нэбгырэбэ, ныбжьыкІэхэр зэрэчІэсыгъэхэр тигуапэ.

• БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «А»-р

«Строитель» Энгельс — «Динамо-**МГТУ» Мыекъуапэ** — 67:72. Мэзаем и 13-м къалэу Энгельс щызэдешіагъэх. «Динамо-МГТУ»: Лундако, Бажунаишвили **14**, Гапошин — **24**, Хмара — **5**, Милютин 2, Коротков — 9, Еремин — 8, Широков —

Тиспортсменхэр яІэпэІэсэныгъэкІи, ягуетыныгъэкІи уащытхъунэу ешІагъэх.

ЯтІонэрэ зэіукіэгъур

«Строитель» — «Динамо-*МГТУ»* — *83:71.* Мэзаем и 14-м Энгельс <u>щызэдеш lагъэх.</u>

«Динамо-МГТУ»: Лундако — 6, Бажунаишвили — 7, Гапошин — 14, Хмара — 7, Милютин, Коротков — 16, Еремин — 10, Широков — 11.

— ЯтІонэрэ ешІэгъури къэтхьын фэягъэ, — къытијуагъ телефонкІэ тикомандэ итренер шъхьаІэу, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — Илья Коротковым

хъурджанэм Іэгуаор ридзи, пчъагъэр 69:69 хъугъэ. НэгъэупІэпІэгъуи 3 къэнагъэу Роман Бажунаишвили хъагъэм Іэгуаор редзэ, 71:69-у тикомандэ къехьы. Бысымхэм яешІакІомэ ащыщ зы нэгъэупіэпіэгъу къызэнэм. Іэгуаоу быбырэм лъыІаби, хъурджанэм ригъэфагъ — 71:71.

ТекІоныгъэр къыдэзыхыщтыр зэгъэшІэгъэнымкІэ такъикъитф командэхэм яешІэгъу уахътэ къафыхагъэхъуагъ. «Строителым» зэlукlэгъур ыхьыгъ. Тикомандэ иешІакІохэу И. Коротковым, Н. Ереминым, А. Широковым гъогогъу тфэрытфэ къафагъэпытагъэу зэlукlэгъум икlэух хэлэжьэнхэ алъэкІзгъэп.

ЧІыпІэхэр

1. «Динамо» Ч. — 50 2. «Рускон» С. — 47 3. «Строитель» Э. — 46 4. «Муссон» С. — 42

5. «Чебоксарские Ястребы»

6. «Динамо-МГТУ» — 41 7. «Самара-2» С. — 38

9. «Магнитка» М. — 34 **10. «Тегас» С. — 30.** Мэзаем и 17 — 18-м «Ди-

8. «Старый Соболь» — 38

намо-МГТУ»-р Самарэ щешІэщт.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000. къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4015 Индексхэр 52161 52162 Зак. 319

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗышыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

Хъурмэ Хъусен